

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

XI legislatura · segon període · sèrie C · núm. 157

Comissió de Justícia

Sessió 6, dijous 23 de juny de 2016

Presidència de l'H. Sr. Germà Gordó i Aubarell

[Dossier](#)

TAULA DE CONTINGUT

Proposta de resolució sobre els càrrecs electes perseguits per haver donat suport a la Resolució 1/XI 250-00364/11	4
Compareixença de la directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil per a informar sobre les línies d'actuació de la Direcció General 357-00115/11	9
Compareixença d'una representació de l'Associació pel Dret a Morir Dignament per a exposar les seves demandes relatives a la despenalització de l'eutanàsia i el suïcidi assistit 357-00113/11	27

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* (DSPC) reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Transcripció i correcció: Serikat
Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7976 (general)

0213-7992 (sèrie C)

DL: B-3.468-1982

www.parlament.cat

Sessió 6 de la CJ

La sessió de la Comissió de Justícia (CJ) s'obre a les deu del matí i nou minuts. Presideix Germà Gordó i Aubarell, acompanyat del secretari, Lluís Guinó i Subirós, i de la secretària en funcions, Anna Simó i Castelló. Assisteix la Mesa la lletrada Immaculada Folchi i Bonafonte.

Hi són presents els diputats Magda Casamitjana i Aguilà, Carmina Castellví i Vallverdú, Adriana Delgado i Herreros, Jordi Orobitg i Solé, Maria Dolors Rovirola i Coromí, Marc Sanglas i Alcantarilla, Jordi-Miquel Sendra Vellvè i Jordi Turull i Negre, pel G. P. de Junts pel Sí; Martín Eusebio Barra López, José María Espejo-Saavedra Conesa, Lorena Roldán Suárez i María Francisca Valle Fuentes, pel G. P. de Ciutadans; Rosa Maria Ibarra Ollé i Rafel Bruguera Batalla, pel G. P. Socialista; Joan Giner Miguélez i Marta Ribas Frías, pel G. P. de Catalunya Sí que es Pot; Esperanza García González, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya, i Benet Salellas i Vilar, pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent.

Assisteixen a aquesta sessió la directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil, Pilar Heras Trias, i la presidenta de l'Associació pel Dret a Morir dignament, Isabel Alonso Dávila, acompanyada de l'exfiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, José María Mena Álvarez.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença de la directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil davant la Comissió de Justícia per a informar sobre les línies d'actuació de la direcció general (tram. 357-00115/11). Comissió de Justícia. Compareixença.

2. Proposta de resolució sobre l'extensió de les funcions dels intèrprets judicials a les declaracions de detinguts (tram. 250-00323/11). Grup Parlamentari de Ciutadans. Debat i votació de la proposta de resolució i de les esmenes presentades (text presentat: BOPC 110, 20; esmenes: BOPC 143, 13).

3. Proposta de resolució sobre els càrrecs electes perseguits per haver donat suport a la Resolució 1/XI (tram. 250-00364/11). Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent. Debat i votació de la proposta de resolució i de les esmenes presentades (text presentat: BOPC 116, 45; esmenes: BOPC 154).

4. Compareixença d'una representació de l'Associació pel Dret a Morir Dignament davant la Comissió de Justícia per a exposar les seves demandes relatives a la despenalització de l'eutanàsia i el suïcidi assistit (tram. 357-00113/11). Comissió de Justícia. Compareixença.

El president

Si els sembla bé, esperem un moment que vingui el representant de la CUP, eh?, perquè començaríem primer amb la PR i, en acabat, doncs, faríem les dues compareixences.

Això ens ho havien demanat alguns grups –també alguns diputats, tot s'ha de dir–, i hem d'agrair que el Departament de Justícia i la directora general, doncs, assumeixin començar amb un pèl de retard i això ens afavorirà a tots. Vostès saben que s'ha convocat, doncs, la CAI, i això fa que també alguns diputats hagin d'estar als dos llocs i no..., sigui pràcticament impossible.

(Pausa llarga.)

Molt bé. Abans de començar, algun grup vol comunicar alguna substitució?

Jordi Orobitg i Solé

Sí; moltes gràcies, senyor president. Pel Grup Parlamentari de Junts pel Sí, voldria fer constar aquestes substitucions: en aquest cas, el diputat Sendra substitueix el diputat Batet, la diputada Casamitjana substitueix el diputat David Bonvehí, i el diputat Jordi Turull substitueix la diputada Marta Pascal.

El president

Moltes gràcies. *(José María Espejo-Saavedra Conesa demana per parlar.)* Sí; el senyor Espejo.

José María Espejo-Saavedra Conesa

Sí; gràcies, president. Per a aquesta sessió, el diputat Martín Barra substitueix la diputada Carmen de Rivera.

(Rosa Maria Ibarra Ollé demana per parlar.)

El president

Sí; la diputada Maria Rosa Ibarra.

Rosa Maria Ibarra Ollé

Sí, gràcies. En aquesta sessió, pel Grup Socialista, el diputat Rafel Bruguera substitueix el diputat Ferran Pedret.

(Joan Giner Miguélez demana per parlar.)

El president

Senyor Joan Giner, si us plau.

Joan Giner Miguélez

En aquesta sessió, la diputada Marta Ribas substitueix Joan Coscubiela.

El president

Cap altra substitució? *(Pausa.)* Molt bé. Aleshores, també hem d'excusar la presència del Grup Parlamentari Popular en aquesta sessió. M'ha trucat ara fa un moment la portaveu del Partit Popular, la senyora Esperanza García, i m'ha dit que els coincidien dues comissions, com abans estàvem comentant, i, per tant, no hi seran presents durant aquesta sessió. Si en el decurs de la sessió es volgués incorporar algun diputat del Partit Popular, doncs, ja ho faríem, però de moment començaríem sense la presència de cap representant del Partit Popular.

Quant a..., ja entrant en l'ordre del dia, hem de dir que s'ha retirat de la sessió i ha quedat posposat, a petició del mateix Grup Parlamentari de Ciutadans, el punt número 2, que feia referència a la Proposta de resolució sobre l'extensió de les funcions dels intèrprets judicials a les declaracions de detinguts. És així? *(Veus de fons.)* És així. Doncs, queda posposada i la incorporarem en una propera sessió de la Comissió de Justícia.

Proposta de resolució sobre els càrrecs electes perseguits per haver donat suport a la Resolució 1/XI

250-00364/11

I, finalment, a proposta del Grup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent, el punt número 3 l'avançarem al punt número 1, perquè també passava exactament el mateix, que hi havia una coincidència de comissions. Així ens ho han demanat. Jo li vaig dir al diputat Salellas, en aquell moment, que no podia ser, perquè se'ns havia demanat per part del departament que el primer punt de l'ordre del dia, doncs, fos la compareixença de la directora general, però tant el departament com la directora general han entès la situació.

I, per tant, passarem al primer punt de l'ordre del dia la proposta de resolució presentada pel Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, i, en aquest sentit, té la paraula, per un termini màxim de deu minuts, el diputat Benet Salellas.

Benet Salellas i Vilar

Moltes gràcies, president. Efectivament, nosaltres vam presentar aquesta proposta de resolució, fa uns mesos ja, amb el benentès, doncs, de la conjuntura juridicopolítica que s'havia construït a l'Audiència Nacional, que s'ha construït a l'Audiència Nacional amb relació a la persecució de càrrecs electes pel seu suport a la declaració del 9-N, però d'alguna manera la casualitat –o no–, l'atzar ha fet que coincidís la votació d'aquesta proposta de resolució amb una convocatòria extraordinària de la Comissió d'Afers Institucionals d'aquesta cambra per discutir l'escàndol de l'actuació partidista del director de l'Oficina Antifrau de Catalunya, el senyor De Alfonso, no?

Plantejava que ha estat la casualitat o no, precisament perquè no és tan diferent..., o no són matèries tan desconnectades, les que avui s'abordaran a la Comissió d'Afers Institucionals amb la que nosaltres venim a demanar: el pronunciament d'aquesta comissió amb relació a la persecució dels càrrecs electes que van donar suport a la declaració del 9-N.

I per què diem que no és tan diferent i que no és casual? Bé, perquè suposen, totes dues, un exemple de com hi ha qui, de forma malauradament estesa, entén les institucions públiques com un espai d'utilització partidista per als seus interessos particulars. En el

cas del senyor De Alfonso, per la utilització espanyolista, antidemocràtica i absolutament perversa d'una institució que precisament té l'objectiu contrari, que és el de perseguir la corrupció i l'ús partidista de les institucions. I en el cas que nosaltres plantejarem aquí, doncs, també des de la perspectiva de com s'ha utilitzat, de forma absolutament partidista i antidemocràtica, la institució de la Fiscalia de l'Audiència Nacional.

Deia que, d'alguna manera, el partidisme o l'ús partidista de les institucions, doncs, és un fenomen que nosaltres hem denunciat reiteradament, és una autèntica xacra per a la democràcia. Normalment, o moltes vegades, això ens ve plantejat, no?, com aquells que utilitzen les institucions públiques per a beneficis privats, estrictament per una qüestió d'acumulació de beneficis econòmics, d'utilització de fons públics, precisament, que són desviats cap a l'esfera privada. Però si aquest fenomen es produeix no per qüestions econòmiques, sinó amb objectius polítics, i si aquest fenomen, a més a més, es produeix en un àmbit tan sensible com és la justícia, que no només ha de buscar, diguem-ne, servir els interessos públics, sinó que a més a més ve obligada a exercir les funcions amb una objectivitat i amb una independència absolutament impecable, doncs, llavors, el fenomen de la corrupció i de la putrefacció del sistema es troba clarament –clarament– servit.

Bé, com dèiem, la Fiscalia de l'Audiència Nacional espanyola, en la circular que va emetre el mes de novembre de l'any passat amb relació a la persecució judicial dels càrrecs electes pel seu suport al 9-N..., és una nova expressió de la utilització partidista, política i antidemocràtica de les institucions; malauradament, demostra quina és la forma que té el Partit Popular d'entendre la fiscalia. Jo crec que a ningú se li escapa que el que nosaltres denunciem avui aquí encaixa perfectament amb la frase que en les gravacions entre De Alfonso i Fernández Díaz es diu, precisament, amb relació a la fiscalia, no?, a com diu el mateix Fernández Díaz que la fiscalia *afinarà* allò que sigui necessari per tal de criminalitzar l'independentisme i l'ús democràtic de les institucions des de Catalunya, i a com, d'alguna manera, van apareixent els noms dels fiscals en la conversa que manté el mateix Fernández Díaz. Jo crec que és bastant clarificador de quina manera entenen que funciona la fiscalia, i bastant clarificadora és la instrucció que en el seu moment es va donar i que dóna lloc a la proposta de resolució que nosaltres plantejem.

Jo crec que aquells que coneixen la circular, aquesta circular que parla de com el vot, l'expressió, la discussió, el debat polític en els plens municipals pot acabar constituint un delictes de prevaricació, de desobediència, d'usurpació de funcions o fins i tot de sedició i rebel·lió, és una circular que parla per si sola, i, per tant, jo crec que no cal que la glossem gaire més.

Jo he de dir, però, que, des de la perspectiva d'aquells que hem treballat en la memòria històrica d'aquest país, que hem treballat en els consells de guerra que desgraciadament van produir-se als anys quaranta i que van servir per executar i per provocar, doncs, la terrible repressió franquista a les files d'aquells que havien donat suport a la legalitat republicana, precisament els delictes de sedició i de rebel·lió van ser els que van ser utilitzats per aquells tribunals militars per condemnar a mort aquelles persones, aquells càrrecs públics, aquells electes, alcaldes, regidors que havien sortit en defensa de la democràcia i de la república.

Evidentment, estem en dos contextos històrics diferents, però no deixa de ser indicador que avui, davant de la por de la democràcia, davant de la por de la república, tornin a aparèixer les mateixes figures: les acusacions de sedició i les acusacions de rebel·lió d'un tribunal heretat de la dictadura franquista, com és l'Audiència Nacional, de mans d'una circular emesa per un fiscal teledirigit per part del Partit Popular, que entén l'ús absolutament partidista i particular de les institucions.

I, per tant, a nosaltres no ens queda altra, jo crec, com a Parlament democràtic i com a Parlament en fase de construcció d'una república, que reprovar l'ús partidista de les institucions, reprovar la circular de la fiscalia, reprovar la criminalització dels nostres càrrecs electes i donar-los suport, elevat, no?, com demanem en aquesta moció, la queixa als diferents organismes internacionals.

I per tot això, i en prova que aquesta proposta de resolució tiri endavant, doncs, acceptarem les esmenes plantejades pel Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i demanarem que la votació es porti a terme d'acord amb el redactat que planteja el Grup Parlamentari de Junts pel Sí.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. En defensa de les esmenes presentades, i ara, en representació del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la senyora Maria Rosa Ibarra.

Rosa Maria Ibarra Ollé

Gràcies, president. Bé. Nosaltres hem presentat tres esmenes, tres esmenes de substitució, que van en la línia del que vam dir precisament a la intervenció que va fer el president del nostre grup el dia 9 de novembre. Dir-los d'entrada que la tercera esmena el que manifesta és precisament el rebuig a la judicialització de la política. Per tant, en aquest sentit estem plenament d'acord.

Però sí que al que volem fer menció és que estem en un procés de crispació de l'ambient polític que ens porta a una sèrie de conseqüències que no són desitjables. I, en aquest sentit, nosaltres som conscients, com dèiem en aquell moment, el 9 de novembre, de la dificultat del problema d'encaix entre Catalunya i la resta d'Espanya. Som conscients del malestar d'un ampli sector social sobre l'actual estat de coses i podem compartir molts dels elements d'aquest malestar. Però només serem capaços –ho dèiem en aquell moment i ho seguim pensant– de resoldre-ho a través del diàleg i del respecte a la legalitat. En aquest esforç, sempre ens hi podran trobar, al PSC, i per la via de l'enfrontament, de la provocació, de la il·legalitat, no.

Per tant, per això hem presentat tres esmenes. La primera, en què es constata la crisi territorial i el problema d'encaix entre Catalunya i Espanya; la segona, en què es constata, perquè així ho creiem, que va ser un error l'aprovació de la resolució del 9 de novembre de 2015, perquè dificultava l'establiment d'un marc de referències comunes des del qual abordar solucions a la situació política actual; i, com dèiem, la tercera: el que diem i el que constatem és que rebutgem la judicialització de la política, constatant que la solució a la crisi territorial i d'encaix entre Catalunya i Espanya no passa pas pels tribunals, sinó per propostes i solucions polítiques, i només es podrà resoldre aquest problema a través del diàleg, com dèiem, i del respecte a la legalitat.

Aquest és el nostre plantejament. Entenem que portar aquesta proposta, o aquesta resolució del 9 de novembre als ajuntaments, a través, doncs, de manifestacions d'alcaldes i regidors, el que acaba fent és, diguem-ne, empitjorar el problema fins a arribar a un punt que pugui esdevenir irresoluble, i el que volem és que es tendixin ponts de diàleg i es negociï i es pacti i s'arribi a un acord que desencalli aquesta situació i que puguem, entre tots, de la política fer-ne política i no pas judicialitzar-la.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. Per a la resta de grups parlamentaris i per al seu posicionament, prendrà en començament la paraula, pel grup parlamentari... (*Veus de fons.*) Perdona, sí, esmenes, encara n'hi havien –perdona. Per Junts pel Sí, el diputat Jordi Orobítg.

Jordi Orobítg i Solé

Moltes gràcies, senyor president. En primer lloc, voldria agrair la deferència del Departament de Justícia, en aquest cas de la directora general, la senyora Pilar Heras, doncs, a posposar el tractament de la seva compareixença per poder abordar aquesta proposta de resolució que, com bé ha indicat en aquest cas el diputat Salellas, tot i que va ser presentada fa molt de temps, veritablement ha coincidit en el temps amb una compareixença que té avui, aquest dematí, al Parlament, més concretament a la Comissió d'Afers Institucionals..., en la qual compareix el director de l'Oficina Antifrau de Catalunya, i precisament en quelcom que té molt a veure amb el nucli essencial d'aquesta proposta de resolució i dels acords que s'hi adopten.

Si bé és cert que avui el focus mediàtic..., tot el ressò, tot l'interès de l'activitat parlamentària avui estarà a la Comissió d'Afers Institucionals, jo vull posar en valor que a la Comissió de Justícia el que fem és posar noms i cognoms a les actuacions, i posar noms i cognoms, també, a aquells que en primera persona estan duent a terme actuacions que tenen a veure, precisament, amb allò que s'ha desvetllat aquesta setmana, tot aquest episodi d'escoltes que ha estat desvetllat, i on existeix una frase que des del nostre punt de vista és palmària, que és aquella que diu el ministre: «Que esto la fiscalía te lo afina, ¿eh? Haremos una gestión.» Home, crec que això lliga perfectament amb tot allò que és la

part nuclear de la proposta de resolució, els acords que en definitiva adoptem –o espero que així sigui– a la comissió, i d'entrada ja agraeixo, en aquest cas, la bona predisposició i l'acceptació final de les nostres esmenes per part de la Candidatura d'Unitat Popular.

Jo crec que el que és important és que diguem què és el que venim a aprovar en síntesi. I en primer lloc aprovem el fet de reprovar el fiscal en cap de l'Audiència Nacional espanyola, Javier Zaragoza, per la seva circular i per les seves instruccions de persecució dels càrrecs electes catalans. En següent lloc, donar ple suport als càrrecs electes catalans investigats i perseguits pel seu suport a la declaració del 9 de novembre del Parlament de Catalunya. En tercer lloc, i arran de la nostra esmena, constatar la voluntat d'instrumentalització política dels òrgans jurisdiccionals per part del Govern de l'Estat espanyol, amb intenció de vulnerar els drets fonamentals i polítics dels càrrecs electes catalans –i catalanes–, impedint que compleixin el mandat rebut de la ciutadania. I en quart i darrer lloc, també a instàncies de la nostra esmena, instar el Govern a elevar aquesta qüestió als organismes internacionals corresponents en matèria de drets humans.

L'esmena que nosaltres presentàvem i que finalment ha estat acceptada per la CUP no varia substancialment respecte del seu contingut, però en el que no volem caure tampoc és en la generalització. No podem pensar que tots els polítics espanyols opten per les tàctiques, les estratègies i les maneres de fer de les persones que a dia d'avui estan posades en qüestió. No podem creure que tots els fiscals i tots els jutges espanyols actuen de manera premeditada, allunyant-se d'aquells principis o voluntats que els van inspirar per voler, en definitiva, fer un servei públic. I, per tant, en tant que les generalitzacions són dolentes, el que sí cal, però, és incidir-hi, posar noms i cognoms, hi insisteixo, sobre totes aquelles persones que en definitiva el que fan és quelcom a què s'hauria d'oposar qualsevol, sigui o no independentista, pel mer fet de ser demòcrata.

El que no es pot fer és utilitzar els ens públics. El que no es pot fer és utilitzar tota la confiança que els ciutadans han dipositat en tu per girar-la contra els interessos públics i contra els drets fonamentals de les persones. Crec que és obligació de qualsevol demòcrata pronunciar-se en aquest sentit, que no existeixen excuses ni subterfugis, i que qualsevol votació que, en definitiva, al que vingui és a no estar d'acord amb la llibertat d'opinió i d'expressió –més encara: de principis i ideals polítics–, el que fa és, en definitiva, estar en connivència amb tots aquells que treballen activament per destruir-los.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Ara sí, faran ús de la paraula la resta de grups parlamentaris, començant pel Grup Parlamentari de Ciutadans. Té la paraula el diputat José María Espejo-Saavedra.

José María Espejo-Saavedra Conesa

Muchas gracias, presidente. Yo creo que podemos estar de acuerdo en bastantes de los argumentos que se han expresado aquí sobre el rechazo a la instrumentalización de algunos órganos independientes y poderes públicos del Estado. En una comisión que comenzará en unos minutos, vamos, todos los grupos que estamos aquí presentes, a censurar que un poder del Estado utilice sus resortes para influir en la fiscalía y en autoridades independientes en contra de una determinada opción política.

Pero también hay que tener en cuenta una cosa, y es que esta resolución pretende básicamente lo mismo, pero al revés; es decir que un poder público, como es este poder legislativo representado en el Parlamento de Cataluña, se entrometa en la labor de otro poder, que es el poder judicial, o de instituciones que deben ser independientes, efectivamente –y yo estoy de acuerdo en que en muchas ocasiones no han actuado como tales–, en el ejercicio de sus funciones.

Lo que sea o no sea delito lo decidirá la justicia –lo decidirá la justicia, el poder judicial–, y no es el poder legislativo, del que nosotros somos miembros, quien se ha de entrometer en la labor del poder judicial. Justicia que, por cierto, además de haber imputado a algunos de los cargos públicos a los que se refiere la propuesta, también ha imputado a cargos que pertenecen a los demás partidos –al Partido Socialista, a Convergència Democràtica de Catalunya–, y también mantiene imputado, por cierto, al propio Partido Popular como tal, precisamente la Audiencia Nacional, que se critica en esta resolución, y precisamente la Fiscalía Anticorrupción. Y me parece fantástico que mantenga imputado

al Partido Popular, la Audiencia Nacional, si realmente existen, como así parece, esos indicios de responsabilidad y corrupción en el Partido Popular. Lo que no podemos hacer es entrometernos, desde este poder legislativo, en la labor de la justicia. Y por eso nosotros votaremos en contra de la aprobación de esta resolución.

Gracias.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Ara, pel Grup Parlamentari de Catalunya Sí que es Pot, té la paraula el diputat Joan Giner.

Joan Giner Miguélez

Quan fa anys als carrers es cridava «no ens representen!», realment el que mostràvem era un desgast d'un sistema democràtic que cada cop està més posat en dubte, i l'exemple que tenim avui, a sobre la taula, amb aquesta proposta és un exemple de la poca qualitat democràtica que es viu a l'Estat espanyol, però alhora també voldria o caldria remarcar que casos com les llistes del Cescat a Catalunya també han mostrat una falta de control democràtic de les nostres institucions.

Per tant, el que estem fent aquí, avui, és reprovar políticament, i no judicialment –no crec que ens estiguem entremetent en la tasca judicial, sinó que estem fent una pronunciació de sobirania ciutadana i popular–, que no s'usin les institucions per a fins propis i que es mantingui la neutralitat d'aquestes. No és quelcom que marxi del sentit comú, és simplement que en una democràcia avançada aquestes coses no haurien de passar, i almenys nosaltres creiem que des de la sobirania d'un poble, des de la sobirania d'un Parlament o d'un Congrés dels Diputats hi ha, diguéssim, la capacitat per reprovar aquest tipus d'actuacions.

Nosaltres agraïm, en aquest cas, que s'hagi, també, fet l'esmena de Junts pel Sí i s'hagi acceptat. Entenem que no totes les institucions judicials espanyoles tenen per què ser partidistes ni tenen per què ser ocupades políticament; per tant, entenem que l'esmena és correcta i, amb tot això, doncs, votarem a favor de la proposta de resolució.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. I ara tindrà la paraula, pel Grup Parlamentari Popular –ha pogut arribar la seva portaveu–, la senyora Esperanza García.

Esperanza García González

Gràcies, president. Bé. Atès que estem a la Comissió de Justícia i no estem en un míting final de campanya, tot i que ho sembli, eh?, només per parlar de coses que no tenen res a veure amb aquesta resolució presentada per la CUP, sinó fins i tot de posar una mica de sal i pebre a la comissió que ve després, dintre de mitja hora, el que no ens podríem imaginar és que estariem avui recordant els principis bàsics de separació de poders de Montesquieu: legislatiu, judicial i executiu. A hores d'ara, encara parlem de la separació de poders, amb la qual cosa, nosaltres considerem que de cap de les maneres es pot fer una reprovació d'una resolució judicial en seu –en seu– del Parlament, en una comissió legislativa.

Dit això, hi votarem en contra, evidentment. I, evidentment, no podem compartir pràcticament cap dels criteris que vénen exposats en aquesta resolució i que el senyor Benet Salellas ha exposat al començament de la comissió. Primer, els tribunals no *persegueixen* a ningú, els tribunals el que fan és garantir l'aplicació de l'Estat de dret. Costa molt d'entendre. I això ho entenem, i ho entenem especialment de la CUP, que el seu lema bàsic, fonamental, polític, és la desobediència; ara, de la resta de partits polítics la veritat és que ens sobta moltíssim.

No donarem suport a aquesta resolució ni a cap altra on es persegueixi, es criminalitzi o es faci servir políticament els funcionaris públics que han de garantir el compliment de la llei, que vetllin per la igualtat de tots els ciutadans espanyols, catalans inclosos, i tampoc donarem suport mai, ni avui ni mai, a cap resolució que alteri l'ordre de les coses; és a dir, que en un estat de dret aquells que garanteixen les lleis, la igualtat, la seguretat, que no es malversin fons, que no hi hagi prevaricació, siguin criminalitzats, perquè els que realment són els que malmeten l'estat de dret i les nostres llibertats són

els que incompleixen; entre d'altres, els membres d'aquells ajuntaments que van donar suport a aquella resolució que va anul·lar el Tribunal Constitucional.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. Jo no sé si el diputat Salellas vol tornar a intervenir, tot i que abans ja havia dit, més o menys, quines esmenes acceptava, però té dos minuts per si vol tornar a intervenir.

Benet Salellas i Vilar

Sí; gràcies, president. Amb molta brevetat, només per contestar algunes de les coses que s'han dit. En primer lloc, la declaració del 9-N no va ser un error –recordar-los-ho al PSC–, perquè això voldria dir que els ciutadans de Catalunya van cometre un error a l'hora d'anar a votar, perquè precisament la declaració del 9-N no és altra que el que portava en el programa electoral Junts pel Sí i el que plantejava la CUP en el seu programa electoral. Per tant, complir programes electorals, a diferència del que han fet vostès quan han governat a l'Estat espanyol i en tants altres llocs, és precisament una garantia democràtica i mai –mai– no es pot dir que el que voten els ciutadans és un error; això sí que és actuar amb una mentalitat absolutament partidista i allunyada de la realitat i de la voluntat popular.

I, en segon lloc, sobre si aquesta resolució el que proposa és, d'alguna manera, que Montesquieu es remogui en la seva tomba amb relació a la qüestió de la separació de poders, em sembla que o no s'han llegit el que diu la resolució o no entenen el concepte de la separació de poders. Perquè aquí ningú parla de discutir el que està fent el poder judicial, aquí el que es discuteix és l'actitud de la fiscalia, i la fiscalia de l'Estat, com a organisme públic, mereix ser controlada per les institucions públiques, només faltaria.

Això també és exercici democràtic. Després els tribunals faran, però aquí el que estem discutint és l'actitud que en exercici de l'acusació pública està fent la fiscalia, i que ho està fent, precisament, seguint interessos partidistes i no els interessos públics, que és el que hauria de fer la fiscalia. I quan els poders públics no actuen com correspon, l'obligació dels parlaments –i per això hem estat escollits democràticament– és reprovar-los. I és aquesta precisament la nostra funció. Per tant, aquí no barregem naps amb cols, perquè està molt clar el que hem vingut a criticar, i el que hem vingut a criticar és l'actitud partidista del ministre de l'Opus Dei.

I, finalment, estic d'acord amb la senyora García. Nosaltres el que demanem, precisament, és que no es criminalitzi els funcionaris públics, el que demanem és que no es criminalitzi els regidors i regidores que, en exercici dels mandats populars, intervenen en els plens, voten en els plens i exerceixen sobirania en els plens. Exercir la sobirania mai –mai, mai– no pot ser un delictes.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat.

Passaríem a la votació.

Vots a favor de la proposta amb les esmenes incorporades i acceptades?

Abstencions?

Vots en contra?

Per tant, ha estat aprovada amb un total de 13 vots a favor, del Grup Parlamentari de Junts pel Sí, de la CUP - Crida Constituent i de Catalunya Sí que es Pot, i amb un total de 7 vots en contra, de la resta de grups parlamentaris.

**Compareixença de la directora general d'Execució Penal a la Comunitat
i de Justícia Juvenil per a informar sobre les línies d'actuació de la
Direcció General**

357-00115/11

Passaríem al primer punt de l'ordre del dia. I ara sí que cal donar la benvinguda a la directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil, la senyora Pilar Heras i Trias, a qui volem tornar a agrair el fet que hagi volgut ajornar aquest punt número 1 a punt número 2. Té la paraula la senyora Pilar Heras.

La directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil (Pilar Heras Trias)

Moltes gràcies, president. Bon dia a tothom. President de la Comissió de Justícia, membres de la Mesa, senyores i senyors diputats, primer de tot, vull agrair la possibilitat de poder-me explicar, en un moment en què s'haurien de retre comptes, però no tenim molts comptes per retre en aquests moments i, per tant, el que se'm permet en aquest moment, en aquesta compareixença, precisament és veure com concretem les bases de l'acció política del Govern, d'aquest Departament de Justícia, a la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil.

També vull agrair, abans de començar, la feina del meu equip de col·laboradors i col·laboradores, alguns dels quals són aquí presents, i dels i les professionals que fan possible que es faci la feina en tots els dispositius i en els processos que es desenvolupen, per tal que parlar d'execució penal no sigui només parlar d'estigmatitzacions i de fracassos de vida i d'actuacions que cal castigar, sinó que ens porti un horitzó d'esperança i amb possibilitats de canvi.

En aquesta compareixença, que òbviament serà gairebé una presa de contacte amb els principis generals i amb les idees bàsiques que mouen les direccions per on volem anar en aquesta direcció general, els plantejaré quatre grans blocs, uns punts de partida: una mica, un petit relat del que em sembla a mi que hauria de ser aquest model educatiu comunitari i de reparació en construcció permanent en la gestió i en l'execució penal; una mica d'anàlisi de la situació actual –no els enfarfegaré amb dades, sinó quatre pinzellades, si pot ser, per poder situar alguns dels temes de la feina que estem fent, que s'està fent i que des de fa temps també s'està fent–, i, finalment, un quants reptes que tenim i, una mica, per on hauríem d'anar, al meu entendre, al nostre entendre, i veure de quina manera la política social pot tirar endavant aquests reptes que tenim plantejats.

El Departament de Justícia, doncs –entrant en el primer punt de partida, que és aquesta primera part–, en aquesta legislatura diferent, ha manifestat, ja des de les declaracions del conseller i de l'equip de direcció, la voluntat de mostrar que hi ha una cara humana i una cara social a la justícia; no ens cansarem de dir-ho. I, en aquest sentit, hem emfasitzat que l'objectiu de tots els processos d'execució penal tenen la finalitat d'aconseguir això, això que anomenem la «reinscripció social» i que vol dir que les persones que han comés un delictes tenen dret a tenir una oportunitat per demostrar-se i demostrar a la societat que poden canviar.

Altrament, no ens caldrien ni professionals qualificats, ni processos de formació continuada, ni ens caldrien moltes de les coses que estem fent en aquest moment; només ens caldria que hi hagués uns agents que sabessin mantenir un determinat ordre –a ser possible molt rígid–, i castigar quan aquest ordre es trenca. Aquell famós *Vigilar i castigar* que porta per títol una de les obres més conegudes de Michel Foucault ha estat durant molts anys l'únic objecte d'elecció de resposta social al fet delictiu. Però, avui, l'atenció i els objectius de qui ha de dur a terme aquesta execució penal, afortunadament, han adoptat altres maneres de treballar. Aquesta execució penal s'ha desenvolupat en la lògica de l'optimisme i de la voluntat de refer processos de vida, més que no pas en la convicció d'impossibilitats i de prejudicis que fan pensar que són inútils segons quines coses i, sobretot, aquelles segones i terceres oportunitats, i que el que cal fer és aprofundir-hi amb una visió punitiva, amb una visió d'aquell que «qui la fa l'ha de pagar», sense atendre altres raons ni altres perquè d'aquesta qüestió.

Que ningú no es pensi que estem parlant des de la ingenuïtat quan diem que volem aconseguir que les persones que han comés un delictes se'n puguin penedir i puguin fer un procés cap al desistiment. Desistir de la delinqüència hauria de ser el gran objectiu de l'execució penal. No és una empresa fàcil, ho sabem, d'aconseguir; mentrestant, però, es pot anar avançant –i, de fet, s'està fent– en la millora de la qualitat de la intervenció de moltes i molts professionals, que amb una altíssima dosi de vocació, de rigor, de convenciment i de compromís social, aconsegueixen plantejar dubtes sobre el què i el per què del delictes, del delictes que s'ha comés, i ho adrecen precisament a qui l'ha comés, tot fent, així, una feina boníssima.

Arribar a aconseguir que qui ha infringit les normes, amb més o menys gravetat del fet delictiu, es convenci que no li surt a compte, que no paga la pena, que li hauria anat millor no fer-ho i que es proposi no tornar-hi representa el pas clau per poder dir que

aquella persona s'ha rehabilitat; una cosa que no es dóna de manera automàtica ni fàcil i que costa esforços per totes bandes. Per això se li ha de fer costat, se l'ha d'acompanyar, aquesta persona. I aquest acompanyament, que és educatiu, psicològic, mèdic, etcètera, ha de ser, en primer lloc i de manera fonamental, professional –en primer lloc i de manera fonamental, professional–, sense que deixem fora el paper del voluntariat que pot col·laborar en aquestes tasques i en d'altres.

Atendre'ls des de la ciutadania, que també inclou la població infractora, no només vol dir parlar de seguretat –que també; que també hi fa referència–, vol dir, sobretot, aquest acompanyar els processos d'aquestes persones cap a la seva ciutadania plena, cap allò que anomenem la «normalitat», cosa que és ben desitjable en una societat democràticament sana.

Des del departament, des d'aquesta direcció general, estem convençudes i convençuts que en l'execució penal l'objectiu últim és incloure; és incloure i fer participar la població que per motius diversos ha quedat al marge d'aquesta normalitat democràtica. Per això, treballem estretament amb la Direcció General de Serveis Penitenciaris, perquè..., justament estem treballant en paral·lel; també amb el Cire, perquè tenim projectes comuns per a aquest objectiu; també amb l'Administració de Justícia: amb jutges, fiscals, amb els lletrats de l'Administració de Justícia, etcètera; però també amb qui a través de la solidaritat està en disposició de donar suport a aquests processos de normalització: les entitats socials –el tercer sector, etcètera–, les empreses, les xarxes comunitàries, els ajuntaments, els consells comarcals i les entitats municipalistes, per citar els més importants, els que tenen més pes en aquests processos.

Pensem que només amb la complicitat d'aquests diferents estaments i construint conjuntament les respostes –les que calen per dur a terme aquesta inclusió–, estarem en disposició de parlar d'integració social real.

La política social en l'execució penal no pot ser altra que la d'un compromís ètic per a la millora de la qualitat de vida de les persones, de les que han delinquit també, en el cas que ens ocupa. I són aquestes les que volem posar al centre de la nostra actuació tant política com professional, perquè sabem que no serviria de res fer una altra cosa, i, en canvi, fer-ho suposa no tractar els problemes com a propis d'un sol individu, sinó entendre'ls en el conjunt de les tensions socials. D'aquesta manera, buscar respostes sempre interpel·la a la societat, i fer unes polítiques o unes altres, en aquest àmbit, també té una relació i una conseqüència en el benestar col·lectiu.

La política social pública, de responsabilitat pública, entenem que ha de recollir aquest compromís. Per això les decisions, les mesures, les iniciatives que avui exposarem breument, com les propostes d'actuació i com els reptes, tenen un denominador comú: totes estan orientades a la millora d'aquest servei públic que oferim als ciutadans i ciutadanes i que tenim l'obligació de donar.

El sentit del nom de la direcció general, un relat per a un model educatiu, dèiem, comunitari i de repressió que està en construcció permanent. Quan dic això penso a recollir les moltes i bones iniciatives que des del camp dels professionals, etcètera, anteriorment a la nostra arribada en aquest departament, ens hem trobat que valen molt la pena de rescatar i d'algunes de les quals en parlarem, eh?

Sovint, quan es parla d'execució penal, la gent pensa que la privació de llibertat és la lògica cronològica i és la idea principal, com hem dit, al voltant d'un càstig. Però hi ha tota una altra manera d'entendre el compliment de la pena, i aquesta té a veure, per una banda, amb el paper que té la comunitat com a lloc, com a oportunitat per reparar, i, per una altra banda, amb la funció de l'educació com a procés d'aprenentatges per a la vida, per a un altre projecte de vida, per fer un canvi que reperi el delictes que s'ha comès.

D'aquí que l'execució penal a la comunitat i la feina educativa que es fa en el sistema de justícia juvenil, per exemple, tinguin aquest sentit i representin no solament una certa novetat de concepte –cada vegada més semblant al que passa a la majoria de països desenvolupats–, sinó també de mètodes d'intervenció basats en un treball que en molts casos es desenvolupa sense privació de llibertat, en medi obert, amb un conjunt de mesures penals alternatives i, en cas que aquesta privació sigui necessària, amb una orientació més reeducativa, si es pot dir així, que no pas repressiva, com és el cas dels centres educatius d'internament de justícia juvenil.

En tots aquests casos es té present la idea de voler que siguin alternatives a les presons, i que sigui una visió diferent de tal com s'ha entès tradicionalment la presó com a

centre de reclusió i, per tant, de trencament d'un procés vital que, d'alguna manera, fa que en la cultura dels mateixos tancaments s'acabin produint moltes qüestions, diguem-ne, irregulars o de poca constructivitat.

Ja no es tracta d'aïllar, de separar de la comunitat a qui ha comès un delictes, sinó que s'intenta que aquesta separació sigui la mínima possible, sobretot sense perdre sentit, per poder fer un retorn a la societat, que ha de tenir una reparació d'alguna cosa que s'ha fet malament i que ha fet mal a algú.

Així, doncs, al costat de l'obligació del compliment d'una mesura que sabem i tenim molt clar que és penal perquè hi ha hagut un delictes, i una mesura proposada pel jutge en un procés judicial, i alhora que hi ha d'haver un control perquè es compleixi aquesta mesura, s'intenten evitar al màxim que es puguin els efectes sobradament coneguts de la presonització o, dit d'una altra manera, d'aquesta cultura que en diríem de «tancament», de les moltes vegades nocives relacions humanes que s'hi desenvolupen.

El caràcter educatiu que té el procés de compliment de la pena no només fa referència a l'edat de qui ha comès el delictes –per tant, no ens estem referint, quan diem tot això, només a justícia juvenil–, sinó que també fa referència a aquests processos en què tot i ser persones adultes, les persones infractores tenen un acompanyament –necessiten un acompanyament– i, ho repeteixo, no solament educatiu, sinó també psicològic, terapèutic, mèdic, si cal.

I reben uns tractaments, fruits d'un treball intens, vinculats a valors de vida quotidiana que s'han de canviar; vinculats a decisions en els comportaments del dia a dia, que s'han de modificar; vinculats a aprenentatges d'hàbits, de rutines, de maneres de funcionar en relació amb els altres. I aquesta tasca, compartida per professionals i també per infractors i infractores, es duu a terme moltes vegades a la comunitat, en aquest que anomenem «medi obert». Això és també rehabilitació. I és impossible que puguin tirar endavant si no compta amb la voluntat, de fet, de qui al cap i a la fi és el o la protagonista d'aquest relat i d'aquest procés.

Però l'execució penal a la comunitat també té –aquesta direcció general se n'ocupa– un vessant de repressió a les víctimes del delictes, que es concreta en una atenció especialitzada de professionals que intervenen i donen suport psicològic i legal a les persones que han rebut directament les conseqüències del delictes. Els equips d'assessorament tècnic penal, a més, informen i fan aquest assessorament tècnic a qui ha de prendre la decisió judicial, una vegada que han treballat el cas i tenen l'anàlisi feta de tots els aspectes que fan referència a la persona a qui ha de judicar-se.

I també té aquest caràcter de responsabilitat cap a la comunitat i de repressió el fet que qui ha comès el delictes s'adoni del mal que ha fet i n'assumeixi les conseqüències. Per això, en el marc del treball amb víctimes, té molt sentit que des dels equips tècnics es fixi la intervenció en l'atenció a la víctima i en el tractament del victimari, però també en la comunitat. Es tracta de treballar amb totes les parts implicades, amb diferents metodologies, processos paral·lels que poden confluïr o no, en trobades amb dos subjectes, amb l'entorn, etcètera, i un treball que tingui en compte tots aquests agents.

És un plantejament que es va imposant arreu dels països on s'han desenvolupat noves formes d'execució penal amb èxit i, per aquest motiu, pensem que és important impulsar el que anomenem «la justícia restaurativa» com a culminació d'aquesta intervenció de determinats conflictes.

Podem dir que el que estem gestionant des d'aquesta direcció general –i creiem que anem per bon camí– són un seguit d'avenços en la concepció i en les pràctiques de l'execució penal, que configuren un model que no hauria de ser estàtic, sinó que hauria d'estar permanentment en construcció per anar-lo fent millor. Les maneres de treballar que demanen la complicitat de l'Administració suposen un compromís, com hem dit, no només dels i de les professionals de la intervenció, sinó també sobretot de la decisió política. Hem de saber recollir els avenços, les millores que en altres països han estat exitoses sobre la rehabilitació i per a la convivència, i han de posar-s'hi els mitjans, no només econòmics, per tal que es puguin aplicar.

Així, doncs, aprendre d'experiències d'altres practiques implica que s'ha de tenir per costum l'actitud d'obertura de mires i la voluntat de canvi que calgui per millorar; per millorar el desenvolupament de la gestió del repte que tenim, que ens posa al davant d'una societat i d'un país que volem construir diferent i millor. I, sobretot, quan parlem

de coordinar-nos, que ho fem més enllà del compromís formal entre els diferents departaments, institucions o estaments, que també cal, però sobretot que sapiguem i siguem capaços de fer aquells circuits que són necessaris per donar aquesta atenció i per plantejar-nos aspectes que, encara que no sigui a través d'una mesura judicial –deixeu-me dir-ho així–, també ens pertoquen, com és no perdre de vista que cal plantejar-nos també la prevenció del delictes.

Si fem una mica d'anàlisi de la situació actual –que intentaré que sigui el més ràpida possible i després ja, en tot cas, donarem lloc al debat–, vull dir que una manera de prevenir, per exemple, en el cas de les persones adultes en sentit ampli, és el mateix procés de compliment de les mesures que es fan en medi obert. I la prevenció té sentit precisament quan veiem la no-reincidència de molts d'aquests subjectes que han passat per aquestes mesures alternatives, per aquest plantejament alternatiu en medi obert.

En aquest sentit, doncs, les mesures penals alternatives, que són alternatives a l'ingrés a presó –almenys el nom vol representar això–, tenen aquest objectiu, que s'aconsegueix amb un notable èxit. Segons el darrer estudi que es va fer al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada –no fa gaire es va presentar en el Cejfe–, la taxa de reincidència en les mesures penals alternatives és força baixa: del 10,4 per cent. I això vol dir, en els cinc darrers anys, que per una persona de cada deu que compleix condemna amb aquesta modalitat, doncs, només aquesta persona és la que reincideix, no?

Aquesta és una bona notícia, perquè va en la línia de potenciar, sempre que es pugui, les mesures de medi obert a la comunitat, amb la implicació de la comunitat. Les mesures penals alternatives, que fa vint anys van començar a posar-se en marxa... –aquest any celebrarem aquests vint anys, commemorarem que fa aquests vint anys–, el 97 teníem o hi havia 300 sentències en el principi, que hi havia poquetes entitats que volien acollir els infractors per dur a terme aquesta mesura, i a dia 15 d'aquest mes de juny tenim 6.878 persones que estan en aquest règim, segons les últimes dades de l'estadística del gabinet tècnic, i una col·laboració i acollida de més de 1.700 entitats sense ànim de lucre, culturals, socials, de l'Administració local, també de l'Administració de la Generalitat, etcètera, i més de 100 professionals que estan treballant amb les entitats col·laboradores que gestionen la seva tasca com a delegats d'execució de mesures.

Cal tenir en compte que hi ha en el departament, i en aquest cas de les mesures penals alternatives i en aquesta direcció general, tres grans tipus de mesures. Les més conegudes són el treball en benefici de la comunitat, que és aquella idea de les persones que compleixen la seva pena, diguem-ne, en una entitat, en una administració, etcètera, i que fan aquesta devolució a la societat.

Hi ha un altre grup de mesures, que són les obligacions que es deriven de les suspensions de penes de presó, que són les que obliguen, per dir-ho d'alguna manera, a programes formatius, terapèutics, de tractament, a vegades ambulatori, a vegades en règim d'internament, per deshabituat-se de les drogues i en temes de salut mental, i a vegades havent d'anar a presència de l'Administració, tal com dicta la sentència del jutge.

I, per altra banda, hi ha les mesures de seguretat, que sí o sí –deixeu-me dir-ho així– hi ha una necessitat, en diríem, de treball directe, ambulatori o amb internament, de tractament de la salut mental o de les addiccions.

Podem dir que són mesures efectives, en termes de sostenibilitat social i econòmica, i amb un valor educatiu considerable, com es constata en l'estudi que ja hem citat del Cejfe, sobre reincidència en aquest àmbit.

Les demandes es mantenen, en aquests moments, estables, i des del 2011 hi ha, més o menys, un recorregut d'unes 11.000 demandes, que a dia d'avui més o menys es manté, i que en aquests moments permeten que s'estiguin executant de l'ordre de les 7.500 sentències. Veiem que malgrat la necessitat dels penats..., que són cada vegada més complexes. Les mesures també es compliquen, perquè a vegades hi ha major durada de les jornades, en el cas dels treballs a benefici de la comunitat, solapament de diferents sentències, etcètera, i que els penats estan en una situació de major precarietat social. Són una realitat singular i amb prou bona acollida i coparticipació arreu del país i del conjunt de les entitats socials i les institucions públiques, que bé val la pena que continuem mantenint i potenciant.

L'altre gran bloc de les actuacions d'aquesta direcció general, i que també depèn de la Subdirecció de Repressió i Execució a la Comunitat, fa referència a l'àrea d'atenció

a les víctimes del delict; una àrea cabdal, fonamental, i a on hem de posar certament molts esforços. Aquí podem parlar de dos serveis i d'una concepció de la justícia que afecta la manera de treballar i té molt a veure amb la mediació, per una banda, penal en aquest cas, però també amb altres mètodes, com hem dit, de treball amb víctimes, agressors, context social, familiar, etcètera.

Aquí tenim les oficines d'atenció a la víctima, que és un servei que s'ofereix des d'aquesta subdirecció i d'aquesta direcció general, i tenim els equips d'assessorament tècnic penal, que són, una mica, els que assessoren i que treballen per confegir aquella informació, per dir-ho així, aquells informes que poden ajudar a prendre les decisions judicials.

I per últim, dins d'aquest àmbit, el tema de la justícia restaurativa, que suposa un canvi de paradigma, suposa un plantejament del fet que la relació entre la víctima i el victimari ha de tenir, diguem-ne, unes determinades característiques, etcètera. I, per tant, hi ha un plantejament nou, un plantejament que es recull en moltes de les pràctiques que es duen a terme.

Cal tenir en compte que aquesta àrea va començar ocupant-se de manera molt prioritària del que seria la violència masclista i algun altre tipus de violències, i a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut de la víctima, l'octubre del 2015, es dóna un augment considerable de les atencions que s'han de donar a tota mena de víctimes del delict i de delictes de diversa índole.

Per tant, l'aplicació de l'Estatut de la víctima a Catalunya ha estat un afegit, però sobretot ha permès visualitzar que molta de la feina que es proposa i que s'ha de fer s'està fent i s'està fent bé, sobretot com a model, com en la complicitat entre tots els operadors, treball en conjunt, coresponsabilitat, etcètera. I si mirem el que ha suposat aquesta llei per a les oficines, veurem que encara és aviat per fer una valoració, però en el conjunt del territori, i sobretot a Barcelona, hi ha hagut un increment important d'un petit impacte i de les demandes d'atenció.

El que sí que es posa de manifest és que s'han donat un seguit de creixements, per dir-ho d'alguna manera, en les actuacions, de qualitat, que tenen molt a veure amb mitigar els efectes de la revictimització, amb la manera de treballar, per dir-ho d'alguna manera, i que suposa treballar d'una altra manera, per dir-ho així. Per exemple, s'han duplicat del 2011 a finals de 2015 o en l'actualitat, en podríem dir, els acompanyaments. I en l'apuntament del procés de recuperació, per exemple, ens trobem que passem de cinc mil noranta i escaig atencions, intervencions, psicològiques a set mil i escaig, que vol dir un nombre important respecte al que s'estava fent.

Pel que fa als equips d'assessorament tècnic penal –ràpidament–, volem remarcar un programa, específicament, que és el Programa de suport a l'exploració judicial, que ha tingut un creixement importantíssim –un 40,98, gairebé un 41 per cent, des de maig de 2015 a 31 de maig del 2016–, i és una bona notícia pel que fa també a la cura dels menors, en aquest sentit, aquest suport a l'exploració judicial. És important tenir en compte que aquest programa, si s'aplica bé, pot potenciar també, doncs, que en algunes situacions es trobi, per dir-ho així, amb el que seria l'aplicació de més mesures penals alternatives, eh?

Tenim una manca d'aspectes legals molt, molt afinats en l'ús dels equips, que fan que tingui menor impacte a nivell d'execució, però tot i això és un programa que és molt ben valorat, positivament, per part dels òrgans i els operadors judicials, i així ens ho transmeten.

Pel que fa la justícia restaurativa –molt ràpidament; ja n'he dit unes quantes coses, no ho vull reiterar–, simplement tenir en compte que han augmentat les demandes, que cada vegada més, tant en l'àmbit d'adults com en l'àmbit de menors, com podem veure després, hi ha una implementació de totes unes maneres de treballar que fan que aquesta idea de treballar amb víctimes, victimaris i..., tant un cop establerta la sentència com de manera prèvia a la sentència, doncs, té una efectivitat important. I, en aquest sentit, continuarem insistint en aquests termes.

Una dada –una dada per acabar amb aquesta part de l'encàrrec que tenim a la direcció general–: en termes de persones adultes ateses, la suma de les mesures penals alternatives dels equips d'assessorament tècnic penal de víctimes i de justícia restaurativa supera el nombre de persones ingressades a presó; per poc, però el 15 del VI d'aquest

mateix any, d'aquest mes, el conjunt de persones adultes ateses en les direccions generals de centres penitenciaris i aquesta direcció general..., les mesures que s'han ates ho són un 46 per cent –un 46 i escaig, un 46,27–, perquè s'estan complint mesures penals perquè són treballs executats amb víctimes, perquè s'estan fent assessoraments des dels equips d'atenció de treball penitenciari, per dir-ho així, i dels equips de justícia restaurativa. I, en canvi, les persones que estan en presó representen un 45,45 per cent.

Per tant, aquest punt, que és un punt que podria semblar, a nivell de números, no tan important, representa una passa endavant en aquesta aposta que fem per treballar amb la comunitat, per treballar en el medi obert. Cal posar en valor aquesta dada, sobretot perquè la gent –i dic «la gent», penso en la societat en general– té la idea que quan parlem del Departament de Justícia en l'àmbit d'adults només parlem de presons i, en aquest cas, podem demostrar amb dades, però també amb molt de treball fet, que el Departament de Justícia estava treballant molt per a aquesta reinserció a nivell comunitari. I això és importantíssim que ho remarcuem.

Bé, l'altre objecte d'atenció d'aquesta direcció general, com saben, és la justícia juvenil; la justícia juvenil, més fàcil d'entendre, però també d'obligat compliment que es clarifiquin quins són els termes quan parlem d'aquest conjunt d'accions, de processos i de dispositius adreçats a nois i noies que han infringit les lleis o les normes de convivència social; aquesta justícia juvenil, que és un sistema de resposta que inclou actuacions diverses..., no sempre estan relacionades amb el que serien les mesures d'internament.

En aquest sentit, val la pena explicar, o dir, o esmentar simplement, perquè no tenim gaire temps, la dada important que fa referència a tota la justícia en general, a totes les mesures penals en general, tant d'adults com de menors, però que en el cas dels menors és altament significativa, i és que en els darrers anys s'ha observat una reducció d'aquesta població delinqüent a la qual s'imposen mesures, sobretot pel que fa l'internament, però també en el medi obert. I això –sabem que passa també amb els adults– ho constatem de manera molt rellevant en la justícia juvenil.

Quan parlem de justícia juvenil parlem de lleis, també; parlem de lleis que emparen, en aquest marc d'actuació de l'execució penal, aquests nois i aquestes noies; parlem de la convenció de drets humans, parlem de la Llei, famosa, orgànica reguladora de responsabilitat penal de menors estatal, la 5/2000; parlem de l'Estatut d'autonomia d'aquí, de casa nostra; parlem del desenvolupament en la Llei del 2001 de la justícia juvenil, i parlem, també, dels drets i oportunitats de la infància i l'adolescència que recull la Llei del 14/2010.

Aquestes referències legals tenen sentit, sobretot, perquè dins del sistema de justícia juvenil cal contemplar-hi, a més del delictes o la infracció que pugui fer un noi o una noia entre catorze i disset anys, els drets, els deures i les responsabilitats que tenen.

Si fem un recorregut per aquest sistema veiem que hi ha tres grans àmbits, amb algunes funcions diferenciades en cadascuna de les estratègies, de les maneres de treballar, etcètera. Tres grans dispositius, per dir-ho d'alguna manera, que són: el servei de mediació i assessorament tècnic, el medi obert –com a gran bloc d'actuació amb joves a la comunitat– i els centres d'internament.

No sé si tinc molt temps..., em sembla que no gaire, per...

El president

Un minut i mig.

La directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

Un minut i mig. Doncs, amb un minut i mig no podré dir tot el que, d'alguna manera, voldria expressar.

Simplement insistir, per dir-ho d'alguna manera, que tant des de l'SMAT, des dels serveis aquests d'assessorament tècnic, com des de medi obert es treballa en aquesta direcció d'intentar avançar en el coneixement, no només a aplicar mesures i a complir, diguem-ne, sinó que, a més a més de fer això, el que s'està fent és, per exemple, en l'SMAT, treballar per implementar programes de reunions restauratives; també per veure i oferir un procés restauratiu de fase presentencial a tots els infractors; implicar els equips tècnics en prevenció i en mediació a la comunitat –que tot això són programes, conjuntament amb d'altres–; avaluar la feina que es fa, cosa molt important i fonamental en el treball que fem, i aspectes que tenen a veure amb l'atenció a víctimes de me-

nors infractors, aspectes relacionats amb la violència filio-parental, i disseny d'intervencions, com el control d'impulsos, les habilitats socials, etcètera.

I sobretot un debat intern –que això no és exclusiu de l'SMAT, però que també s'hi dona– al voltant de les intervencions específiques en temes, per exemple, preventius d'assetjament, o de delictes d'assetjament escolar, eh?

(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)

El gran bloc –si em permeten un minutet més– important que tenim entre mans és el treball que fans els tècnics de medi obert; en tenim cinc a Barcelona, i a la resta de demarcacions de Catalunya n'hi ha un per a cada demarcació. No podré explicar el que s'està fent, si bé jo crec que es conegut per part de molts de vostès. I en el que sí que voldria insistir és en aquesta visió, diguem-ne, en què tot el treball, les eines, les metodologies que es posen en pràctica, totes les maneres per poder detectar la situació, diguem-ne, de risc que tenen aquests nois i aquestes noies, etcètera, no es fa mai com un servei tècnic i que va per lliure, sinó que es fa en consonància amb el que és la comunitat, amb el que és la societat i, sobretot, amb el que són els equips de tècnics que treballen en aquest encàrrec.

Finalment –i no em podré allargar en això–, tot i dir que són molt especialitzats, els serveis i els treballs i les mesures en què es concreta aquesta situació de treball en medi obert, finalment, dic, queden els centres de justícia juvenil, on simplement insistir..., vostès els coneixen sobradament, perquè són objectes de molts debats i reflexions, però simplement vull insistir en el fet que donar compliment a les mesures d'internament que preveu la llei i que imposen els jutges no vol dir que hagin de ser centres que no siguin educatius; el títol ho diu: centres educatius de justícia juvenil. I aquí ens hem proposat, doncs, que tota la feina que es faci a dins tingui aquest vessant de caràcter educatiu.

Poden ser tancats, semioberts, oberts, o de cap de setmana, però finalment, encara que estiguin en situació de privació de llibertat, que és la característica que els defineix, des de Can Lluçà, des de l'Alzina, el Segre, Oriol Badia, Folch i Torres o la unitat de Montilivi, o el pis d'inserció, o el Centre Unitat Terapèutica dels Tilers, pensem que aquest vessant educatiu, aquest vessant que hem dit d'escollar, de participar, etcètera, és important que el tinguem present.

Hi ha una colla d'aspectes que no em voldria oblidar, però que ho deixo per si després surt en alguna de les preguntes; simplement, fer un reconeixement a dues coses o tres que hi ha en relació amb el departament. Una és una unitat de programes i innovació que ha permès que els professionals es vagin preparant i es vagin treballant..., o es vagi treballant un seguit de temes que fan referència als joves i a les joves que estan en centres i també en medi obert, que és el treball més, potser, de programes educatius que hi ha en aquesta direcció general.

L'altra és la formació que també per a aquesta unitat apareix, per dir-ho d'alguna manera, en el marc de la mateixa direcció general, i el contacte, el treball que es fa conjunt, en aquest cas, amb la Universitat de Barcelona, en un màster i uns postgraus d'execució penal a la comunitat i de justícia restaurativa –que justament ahir van fer la cloenda del curs aquest–, i que és el primer, des que hi ha l'Estatut de la víctima, el primer..., diguem-ne, la primera formació que es fa de postgraduats en temes vinculats a aquestes qüestions que ens ocupen i que gairebé el títol respon a la mateixa direcció general.

Un altre aspecte –i molt..., ja per acabar– és el treball que es fa en la formació ocupacional en relació amb el Cire. La feina que s'està duent a terme..., en tot cas, en un altre moment en podem parlar, però és una feina en què cada vegada s'afina més perquè els nois i les noies que estan tant en centres com en medi obert tinguin aquells recursos formatius per refer la seva vida i per poder, diguem-ne, continuar en aquesta via del desistiment.

Apuntar com a reptes..., i ja sé que em menjo el temps, senyor president, i em deixarà només, res, un minut més. Coses clau. Mesures penals alternatives: continuarem..., és un present, però ha de ser un futur perquè és el model de medi obert a què apuntem. Estatut de la víctima: una realitat que val la pena pensar des d'un canvi de paradigma també. La justícia restaurativa: endavant, perquè és la que ens permet interlocutar amb tots els agents al voltant del delictes. La justícia juvenil: doncs, aquest treball de formació ocupacional, de formació professional, de reinserció laboral. També els programes que, d'alguna manera, són i van sent especialitzats i que permeten que aquestes realitats comencin a tenir aquestes imatges de normalitat; només una dada molt, molt significa-

tiva, i és que en un dels centres d'internament tancats que depenen de la nostra direcció general, doncs, el 70 o 75, em sembla que és, per cent dels nois que es van presentar al grau mitjà de l'FP, en aquesta última convocatòria, van reeixir i, per tant, tenen el títol per poder tirar endavant la seva vida. Vol dir, això, que també hi ha una relació amb l'educació importantíssima, en aquest sentit –amb «educació», vull dir amb departament d'educació, i amb altres departaments que, per altres bandes, estan ajudant en aquestes qüestions.

L'SMAT: fonamental per a tot el procés i el recorregut de la qüestió de la justícia juvenil entesa com un procés, no com una suma d'activitats en una suma d'espais. Aposta prioritària: justícia juvenil, medi obert; malgrat que els centres educatius que són l'últim recurs són necessaris; com són necessaris els centres d'infància i adolescència i altres centres que, en un moment donat, calen per al tractament.

Una última cosa: accions postmesura. Tenim un repte importantíssim, que és quan acaba la mesura un noi o una noia i queda al carrer, per dir-ho d'alguna manera –permeteu-me que ho digui d'aquesta manera–, sense cap mena de suport o amb molt pocs suports. Aquí hi hauria d'haver un treball, que podria ser, perfectament, interdepartamental, per treballar aquests aspectes i que, d'alguna manera, aquests joves i aquests adolescents no haguessin d'estar en situacions, diguem-ne, extremes, perquè hi ha vegades que s'ha fet un treball molt bo, des d'un punt de vista terapèutic, educatiu, etcètera, i aquests nois i aquestes noies acaben al carrer. I això és una cosa que no ens podem permetre en una democràcia com la que volem, o com la que tenim i en un país com el que volem.

Simplement, agrair-vos..., donar-los les gràcies, i agrair al president que m'hagi donat aquests minuts, que ja sé que són uns quants de més, i moltíssimes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora directora. Només faltaria. Vostè ha estat molt gentil també, doncs, canviant el seu punt i passant-lo al punt número 2 de l'ordre del dia i, per tant, era el mínim que podíem fer, des d'un punt de vista de cortesia, però també des d'un punt de vista de l'interès del que vostè avui ens ha explicat.

Ara passariem al torn dels grups parlamentaris, per fixar la posició o també per formular les preguntes. I té, per part del Grup Parlamentari Socialista..., té la paraula la diputada Rosa Maria Ibarra. (*Veus de fons.*) Perdó? (*Veus de fons.*) Perdoneu... (*Veus de fons.*) Sí; havien posat, com a autora de la petició..., havien posat a...

Rosa Maria Ibarra Ollé

Perdoni, president...

El president

Era en aquest sentit.

Rosa Maria Ibarra Ollé

Molt bé, perfecte.

El president

Vostè havia fet la petició i...

Rosa Maria Ibarra Ollé

No, no..., cap problema –cap problema–, molt bé. Bé. D'entrada, donar-li les gràcies a la directora general per la compareixença i a tot el seu equip, també. Dir-li que nosaltres havíem demanat, precisament, la compareixença, perquè volíem conèixer les línies, diguem-ne, d'actuació futures de la seva direcció general en aquesta legislatura. Coneixíem, sobretot en tema de justícia juvenil, les del seu predecessor, el senyor Joaquim Claveguera, perquè va fer un estudi de tot el tema de justícia juvenil; un estudi amb uns principis economicistes importants, no?, i que jo crec que això va derivar també, doncs, en les actuacions que es van portar, sobretot, en el tema del tancament de dos centres de règim tancat, com eren Til·lers i Montilivi. I, per tant, volíem saber, bàsicament, quines eren les seves directrius en aquest sentit.

Dir-li que m'ha costat una mica, personalment... –no sé si és que..., els dies que estem, que estem ja mig de festa, no?, potser–, però m'ha costat, especialment, seguir, diguem-ne, l'explicació, en el sentit que ens n'anàvem d'un tema, una mica, a un altre. I el nostre interès, sobretot, era aquesta part final, que hi ha passat més de passada i que par-

lava, doncs, d'això, no?, del futur, dels reptes que teníem en el futur; que parlava vostè de la justícia restaurativa, de la justícia juvenil, en la potenciació de la formació ocupacional i laboral, de l'aposta pel medi obert..., bé, aquesta..., diguem-ne, aquestes eren les nostres inquietuds i el que realment volíem. No sé si després, potser, vostè podrà entrar en l'explicació més en profunditat de quines han de ser aquestes línies, no?, d'actuació.

Sí que voldria fer dos incisos, i que potser ens ho podria explicar. Recuperant el projecte de pressupostos que se'ns va presentar i que no ha tirat endavant, hem vist que el pressupost per al 2016 que ens presentaven respecte, per exemple, al del 2011, baixa, i baixa substancialment en un, si no ho recordo malament, 30 i escaig, no? –en justícia juvenil, em refereixo. Clar, sí que és cert que, com deia vostè, hi ha una baixa també dels interns, eh?, o dels joves atesos –hi ha hagut una baixada–, però si dividim i fem un càlcul..., diguem-ne, molt simple, si vol vostè, i que potser vostè, després, ens ho pot aclarir d'una altra manera. Però si repartim aquest pressupost pel nombre d'interns del 2011, per exemple –que són les dades de l'Idescat–, i pels interns del 2015, veiem que el percentatge, diguem-ne, de diners per jove atès baixa, eh? I en el 2016 encara baixa més. Per tant, com valora la possibilitat d'engegar actuacions, diguem-ne, eficaces, o com valora aquesta baixada de recursos en una àrea que entenem prioritària, sobretot, no tan sols per l'actuació present, sinó pel futur d'aquests joves atesos?

I també m'agradaria que ens expliqués... –si pot, perquè potser l'explicació és molt simple i nosaltres no la sabem veure–, és que en les dades de l'Idescat respecte dels joves atesos en justícia juvenil veiem una evolució, com ha dit vostè, a la baixa, en general, dels joves atesos del 2011, que és quan hi han les dades, fins al 2015. Tot i això, hi ha diverses comarques en què sí que puja aquesta dada, que puja la justícia juvenil, els joves atesos en aquestes comarques. I, home, a mi me preocupa, diguem-ne, especialment, perquè vuit de les comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre són comarques en què puguen els joves atesos en justícia juvenil. No sé si pot donar-hi una explicació.

Agrair-li una altra vegada la seva compareixença; agrair-li, per avançat, si ens pot donar unes línies; aquestes línies que avançava, en el final de la seva intervenció, de futur en la direcció general que vostè representa. I res més.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. Ho reitero, hem donat la paraula al Grup Parlamentari Socialista perquè havia estat qui havia fet la petició. Ara, per part del Grup Parlamentari de Ciutadans, té la paraula la senyora Lorena Roldán.

Lorena Roldán Suárez

Sí; muchas gracias, presidente. Muchas gracias también a la directora general de Ejecución Penal a la Comunidad y de Justicia Juvenil, la señora Pilar Heras, por su comparecencia y por explicar estas medidas, ¿no?, enfocadas a mostrar la cara humana y la cara social de la justicia, como bien ha expresado, y que creemos que se debe poner en valor. Y también por esta apuesta por trabajar con la comunidad y en el medio abierto, que nosotros también compartimos.

Bien, en cuanto a la primera de las áreas, la de ejecución penal a la comunidad, y de manera muy breve porque nos centraremos más en el tema de justicia juvenil, pero sí que nos gustaría poder hacer algunas consideraciones y alguna pregunta, también, al respecto. Bien, en primer lugar, decir que, obviamente, entendemos que estos tipos de medidas son muy beneficiosas para la mayoría de los penados, dado que tienen una función reeducativa, retributiva e integradora que hacen que el penado se sienta útil a la sociedad, y quizá esta, pues, sea una de las mejores maneras para rectificar una mala conducta y para reinsertar a una persona en la sociedad, ¿no? Lo ha comentado usted: se le da la oportunidad de cambiar para reparar el delito que se ha cometido y volver a rehacer su proceso de vida.

Y creo que esto también se ve en las tasas de reincidencia, que, si no me equivoco, ha comentado que son de un 10,4 por ciento, y que me parece que son más bajas que en otros ámbitos de la ejecución penal –luego nos lo podrá confirmar. Bien, lo que sí nos gustaría saber es cómo se coordina la dirección general con las diferentes administraciones y también con las entidades del tercer sector; si hay una relación fluida de comunicación o

si se hace algún tipo de seguimiento, pues, respecto a cómo se están realizando estas medidas, cómo se están llevando a cabo.

Entendemos que, quizá, estos *inputs* pueden ser una buena información si la ponemos en relación también con lo que comentábamos de la tasa de reincidencia, ¿no?, pues, quizá podríamos ver en qué casos estos trabajos en beneficio de la comunidad funcionan mejor y tienen un mayor éxito en cuanto a la no reincidencia. Bien, respecto a la ejecución penal a la comunidad, esto sería todo, agradeciéndole también el resto de las explicaciones, que además han sido muy completas.

En cuanto a la segunda rama, la de justicia juvenil, también tenemos algunas preguntas. Por ejemplo, en cuanto a la situación de los centros, dada la racionalización del gasto que se ha hecho en los últimos años, pues, debido a la situación presupuestaria que tenemos, nos gustaría saber cómo está afectando esto a la calidad del sistema. Es un tema que nos preocupa, dado que el modelo de justicia en Cataluña, pues, era un modelo de referencia hasta ahora, también en el ámbito juvenil.

También queríamos saber qué medidas se están tomando para garantizar la individualización en el tratamiento; entendemos que es la clave para la recuperación de estos adolescentes que están en conflicto con la ley.

También nos gustaría saber qué medidas concretas se llevan a cabo para mantener el impulso de los programas de medio abierto, que han dicho que eran fundamentales, y también de los programas de mediación para prevenir la reincidencia.

En cuanto al medio abierto y a los técnicos, nos ha comentado que hay cinco en Barcelona –si no me equivoco, hay uno en cada demarcación–, pero nos gustaría saber también las ratios con las que trabajan estos técnicos.

Bien, otro tema que nos gustaría que nos informara es saber si la dirección general hace alguna acción conjuntamente con otros departamentos, en el sentido, por ejemplo, de poder identificar cuáles son las causas más frecuentes por las cuáles estos menores o estos jóvenes acaban en algún centro, o si se hace alguna actuación dirigida a la prevención de los delitos para evitar que aumenten los casos, ¿no? Creo que ha comentado que se estaban haciendo actuaciones para avanzar en el conocimiento; nos gustaría saber qué tipo de actuaciones son.

Vale. Después, alguna cosa más concreta: nos preocupan algunas quejas que se habían recibido respecto al Centro Educativo de Can Lluçà, sobre la carencia de plazas para acceder a la ESO. Hay una resolución del Síndic de Greuges, en la que, bueno, parece ser que algún alumno no pudo acceder por falta de plazas. Nos gustaría saber qué medidas se toman para garantizar el derecho a la educación de estos chicos y chicas, sobre todo teniendo en cuenta, pues, que el objetivo de los centros no es otro que el de la integración y el de la reinserción social de los menores, a través de programas educativos –lo ha comentado antes, ¿no?, precisamente se llaman «centros educativos»– y, sobre todo, tan importante cuando estamos hablando de estudios obligatorios, como sería la ESO, ¿no? Por tanto, querríamos saber si realmente esto ha sido así, y si hay algún interno que no haya podido acceder a estos estudios por falta de plazas. Esto, por un lado.

Y, luego, por otro, también en la misma resolución del *síndic* que comentábamos, se pone de manifiesto la dureza de las contenciones, según explican algunos chicos y chicas. El *síndic* recuerda en su resolución que las contenciones físicas tienen que ser proporcionadas y se tienen que hacer solo cuando sean imprescindibles y preservando la integración física de los afectados, y recomendaba mejorar la formación y las directrices que se le dan al personal de seguridad que realiza estas actuaciones.

Dado que no es la primera vez que se reciben estas quejas relacionadas con el uso de la contención en los centros de menores, y que parece ser que, a pesar de las recomendaciones del *síndic*, pues, estas continúan produciéndose, querríamos saber qué medidas se están implementando para paliar esta situación y para garantizar la adecuación de las contenciones; también, cuántos cursos de formación se ofrecen al año al personal de seguridad, y si estos cursos son obligatorios; también, qué tipo de supervisión se hace del personal que aplica las medidas de contención.

Y, por último, a pesar de que en la comparecencia que tuvo lugar la legislatura pasada se nos dijo que no, sí que nos han llegado algunas quejas relativas a que no se aplica de manera correcta la separación entre adultos y jóvenes, y que niños y jóvenes conviven en las mismas unidades. Nos gustaría saber, primero, si esta circunstancia continúa tenien-

do lugar, con qué criterio se organizan las unidades de los centros y las actividades; si no se realizan o si no se organizan teniendo en cuenta la edad física, qué criterios se siguen. Y, en esta misma línea, pues, preguntar también cuáles son los motivos que justifican que adolescentes menores no estén separados de los adultos jóvenes.

Y por nuestra parte, esto sería todo.

Muchas gracias.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. A continuació, i pel Grup Parlamentari Catalunya Sí que es Pot, té la paraula el diputat Joan Giner.

Joan Giner Miguélez

Gràcies, president. Bé. Agraïm la compareixença. Creiem que, en realitat, allò útil, allò realment útil seria veure, al cap d'un temps, el treball ja fet i realitzat. Jo veig, en aquest cas, que falta, diguéssim, aportar dades dels canvis que es volen aplicar, o del canvi de rumb que es vol fer, però és una realitat que no hi ha hagut temps. Tot i així, ja, com ho portem en línia general cara als departaments i cara a la conselleria, la idea amb la qual es planteja o la idea marc del que es planteja jo crec que és correcta: realment, optar per les mesures d'execució penal alternatives i entendre l'execució penal no com una reclusió ni una repressió, sinó com una reinserció. Mentre anem en aquesta línia, treballarem juntes i plegades; jo crec que hem de ser creatius i explotar molt això.

Però, ahora, cal donar-li un contingut, un sentit social a aquesta..., i sentit polític a aquesta reinserció. I parlàvem que hi havia plans amb el Cire, que hi havia plans amb les entitats i que hi havia plans amb els departaments. I jo el que trobo a faltar és un pla polític, no?, molta política aquí a sobre, per treballar; per exemple, amb les entitats que hi han a peu de carrer. No és només quina quantitat de gent poden assumir a les seves files, sinó quins projectes estan fets i aquests projectes com estan relacionats entre si, i quins plans hi ha perquè el benefici a la comunitat sigui realment un benefici a la comunitat.

És cert també –i això ho hem vist els anys passats– que, si miràvem aquests treballs en benefici de la comunitat, ens trobàvem que molts eren simplement: «Voy, firmo, me voy.» I, això és..., no és negatiu per a la societat, és negatiu per a la mateixa persona que es vol reinserir, perquè no fa quelcom útil, i ahora estem malgastant recursos públics. Per tant..., sobretot, preguntes concretes en el tema del Cire. De quins plans... Ha parlat que tenen plans de col·laboració amb el Cire. Quins hi ha? És un tema que és, diguéssim, constant en aquesta comissió per part de Catalunya Sí que es Pot, però és que ens preocupa.

I ara passàriem a les..., només a tocar dos temes rellevants. El primer és la justícia juvenil. En aquest cas, ha parlat de dades de gent que ha reeixit, com ha dit vostè mateixa, en el tema dels mòduls i els graus. Ens agradaria saber, tal com es va fer al Ple monogràfic de joventut, si s'està fent tractaments individualitzats amb aquests joves i no només és un model compartit de dir «anem tots a fer una FP», sinó que s'estudii l'especificitat de cada jove.

Alguna cosa que no hem..., almenys jo no ho he escoltat, és quins plans de treball familiar hi ha amb aquests joves. O sigui, parlàvem de comunitat, parlàvem d'administració; jo crec que amb els joves del que hem de parlar, sobretot, és de l'entorn familiar, ja que quan..., entenem que aquests joves, o inclús molta de la gent que delinqueix no ho fan perquè *sean buenas o malas personas*, són el conjunt de situacions, d'entorns familiars, produïts per situacions de marginalitat –molts cops culpa de la societat i culpa de tots i totes–, els que provoquen aquest tipus de comportaments. I hem d'entendre que treballant el tema de la família i treballant el tema de la marginalitat és com podem solucionar el problema.

Més temes. Hem d'entrar també..., i això és una queixa que jo crec que l'Administració hauria d'eleva, no?, que és, a l'hora..., quan practiquem certes tesis polítiques, quan apliquem models urbanístics –i ara me'n vaig a models urbanístics com la gentrificació–, estem provocant que a altres llocs de ciutat es creïn guetos, com podem tenir o com hem tingut a la Mina o com hem tingut a Can Tunis durant molt de temps, i és d'allà d'on surten la majoria dels nostres joves. Llavors, una queixa que s'hauria d'eleva des de l'Administració és que en les polítiques econòmiques i locals –a l'Ajuntament de Barcelona, per exemple– que es fan, no es provoqui la creació d'aquests guetos. Jo crec que l'Adminis-

tració no només ha de ser una mera gestora dels seus problemes, sinó que ha d'analitzar el problema que té davant i ha de saber elevar o crear política d'aquestes queixes.

I parlant de queixes, i ja tancant el tema justícia juvenil: quins canals de tramitació de queixes, interna, tenen a Justícia Juvenil els joves? Hem insistit molt amb el Protocol d'Istanbul als centres penitenciaris. En els centres de reclusió on estan els joves, en aquest cas, quins canals de queixes tenen formals?

I, per altra banda, aniríem al sistema d'atenció a la víctima, on volem fer un apunt que pot ser perllongat, que és: no hem vist cap menció de les polítiques de gènere. O sigui, no parlem de violència masclista, sinó de les polítiques de gènere. Per tant... El que sí que hem vist és que, des del 2012 fins ara, hi ha hagut una retallada de programes de gènere en aquest departament. Voldríem saber si en un futur es vol, diguéssim, revertir aquesta tendència.

I el que sí que volíem..., quan parlem de gènere, estem parlant que la majoria dels delictes que es produeixen per violència o per lesió són delictes comesos per homes; per tant, no seria molt erroni dir que el monopoli de la violència dels delictes el tenen, sobretot, els homes. I volíem veure quins programes de formació i de prevenció de la violència, sobretot de joves, hi ha en el departament, i si es treballa des d'una perspectiva heteronormativa, una perspectiva que deconstrueix la figura d'home com a home violent o que ha d'usar la violència necessàriament.

Creiem que aquest punt és molt important, perquè realment és el que ens donarà en un futur canviar aquesta tendència cultural de violència masculina que els joves s'estan fent molt seva actualment. I hi han..., sabem que hi han formacions sobre drets humans als treballadors i treballadores, sobre violència masclista, sobre igualtat de gènere, sobre LGTBI..., hi ha un tema que ha sortit últimament, que és islamofòbia; no sé si hi ha plans específics per treballar aquesta islamofòbia en els centres, que és un tema que cada cop..., i en un futur hi haurà més problemàtica, per desgràcia, de forces polítiques –sobretot, a nivell europeu– que atien la islamofòbia com una bandera a la qual aferrar-se.

Per últim, veure el tema dels treballs en benefici de la comunitat, però en el tema de violència de gènere. En què consisteixen aquests programes de reeducació, de tractament psicològic que se'ls dóna als agressors de violència de gènere, un cop estan fent treballs en benefici de la comunitat? I si aquests tractaments o aquesta reeducació es produeix des de la perspectiva de gènere heteronormativa o des de la perspectiva de gènere, diguéssim, més política, amb la creació de noves masculinitats, amb la creació d'altres models de relació entre homes en la nostra societat.

I, per últim, en el tema del treball de beneficis a la comunitat, quins criteris es segueix per seleccionar les entitats en l'específic, en el que es fa amb els criteris de gènere? I quan parlem de criteris de gènere ja no fa falta que ens repartim més, estem parlant de criteris polítics de gènere i de formació política de deconstrucció de velles masculinitats per noves masculinitats.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Del Grup Parlamentari Popular no hi ha ningú; de la CUP, tampoc. Per tant, donem la paraula, a continuació, al Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i té la paraula el seu portaveu, Jordi Orobítg.

Jordi Orobítg i Solé

Moltes gràcies, senyor president. Bé. Com es diu habitualment, «per gustos, els colors», no? Hi ha qui diu que li ha costat seguir la seva intervenció, jo el que he vist és una voluntat de ser molt extensa i transparent. I més que ho haurà de ser, perquè amb l'allau de preguntes que li han fet, jo crec que el president haurà de ser més generós del que ho ha estat anteriorment –que ja ho ha estat molt, eh?–, perquè pugui donar resposta a totes les qüestions que han estat plantejades.

Bé. Jo intentaré ser breu, i les meves preguntes eren, probablement, en la línia del que ha estat exposat ara mateix pel diputat Giner, eh?; si més no, amb certes coincidències respecte de les àrees de què volem formular qüestions. Una d'elles és: quina és la feina que fa el Cire en els centres educatius de justícia juvenil? Si ens poguéssim explicar, doncs, en aquest cas..., una institució que ha estat qüestionada moltes vegades, eh?, dins la Comissió de Justícia; també, moltes vegades, pel Grup, en aquest cas, de Catalunya Sí que

es Pot. Voldríem que ens la detallés, quina és la tasca que fa, en aquest cas, en els centres educatius de justícia juvenil.

També –coincidint també novament, no?, amb Catalunya Sí que es Pot–, què s’ha fet amb els programes de formació sobre gènere i sobre salut en els centres educatius de justícia juvenil?

I també, pel que fa a l’àmbit de la justícia juvenil, com es treballa amb els joves no privats de llibertat, eh?, en la tasca dels treballs en benefici de la comunitat?

No m’estenc gaire més; només demanar-li..., demanar que incideixi en un tema que només ha apuntat i que crec que potser ens podria fer alguna aportació, que és totes les accions que ha dit..., tot allò que té a veure amb la postmesura, no? Un cop aquestes persones, doncs, deixen d’estar subjectes a la mesura que ha comportat o no l’internament, en funció, en aquest cas, de la resolució judicial, quins plantejaments o..., des de la seva direcció general, que en aquest cas podríem parlar de quelcom innovador, no pel que fa a la inquietud, sinó, potser sí, respecte a les idees, si ens podria apuntar quines aportacions podria fer al respecte.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Doncs, per donar resposta als diversos plantejaments que han fet els grups parlamentaris, ara, per un temps màxim de quinze minuts, té la paraula la directora general.

La directora general d’Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

Moltes gràcies, senyor president. Intentaré aglutinar, intentaré recollir el que sigui possible de totes les intervencions i, per tant..., algunes poder les ajuntaré, i em disculparan si hi ha alguna cosa que no els acabo d’explicitar.

Pel que fa a les qüestions plantejades des de..., de la Rosa Maria Ibarra, la diputada Rosa Maria Ibarra, des del PSC. A veure, hi ha una baixada de la delinqüència, diríem, que afecta en general, i en els joves especialment, i el pressupost baixa i baixen els recursos, etcètera, i, d’alguna manera, ens demana que engeguem actuacions en aquest sentit.

Jo, abans, deia –i no perquè serveixi de justificació banal– que és molt important que hi hagi unes coordinacions –i ho deia d’una manera molt a corre-cuita perquè tot ha estat molt a corre-cuita en aquesta intervenció–; però deia que hi havia d’haver algunes actuacions, que moltes vegades no depenen només dels pressupostos, i que, moltes vegades, no li negaré que pugui haver-hi una baixa d’un percentatge important en els recursos destinats a la justícia juvenil o en les actuacions d’aquesta direcció general, com també en d’altres, eh?

I, en qualsevol cas, hi ha una part que jo penso que és important, i que des de la perspectiva del que ha estat, una mica, com la..., no sé si dir-ne la filosofia, o l’ideari, o com en vulguin dir, del que he intentat exposar. Hi ha una part que és molt important en l’actuació del dia a dia de la gent, no només dels treballadors i treballadores, sinó també del que són les possibilitats de coordinar accions. Si m’ho permeten, jo diria que en l’Administració ens hem acostumat molt a treballar d’una manera molt compartimentada, i que treballem d’una manera tan compartimentada que a vegades repetim actuacions sense saber què fa el que tenim al costat, amb la qual cosa avançar, per dir-ho d’alguna manera..., i no fujo d’estudi, però avançar amb aquestes possibilitats, diguem-ne, de treball diferents, ens permetria segurament poder fer coses, engegar actuacions, com em deia vostè –i penso que sí, que se n’han d’engegar–, tenint en compte que tenim un pressupost, ara mateix, prorrogat. I jo puc parlar del temps que sóc aquí, no puc parlar del temps anterior ni del temps posterior –ja ho veurem–; però, en aquest cas, el pressupost que puguem tenir és certament minso, per molts motius que tots vostès ja coneixen.

Cert que en les comarques de Tarragona i Terres de l’Ebre hi ha un repunt de puja, diguéssim, dels delictes que hem detectat –i n’hem parlat, precisament, des dels equips d’assessorament tècnic i mediació–, les raons de la qual no les hi sé dir, i ho dic sincerament; no li sé dir si obeeix... Seria fàcil dir: «Com que no tenim un centre allà...»; que això és una altra de les preguntes que podria sortir ràpidament. Potser no tenim la resposta que tocaria. Jo em nego a donar aquesta resposta, sobretot perquè, ja ho he dit, el treball que es pot fer a uns altres nivells és molt més important... –i, en aquest sentit...–, o tant o més important. I, en aquest sentit, una situació, diguem-ne, d’últi-

ma instància –deixin-m'ho dir així–, que serien els centres, d'últim recurs, no es pot convertir, una mica, en l'argument que de vegades se'ns ha dit: que com que no hi ha centre a les comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre, doncs, no donem la resposta adequada.

Jo crec que hi ha situacions diferents, no sé si fàcilment explicables. Això és com, una mica..., l'altre dia estàvem en un congrés de criminologia, i amb diferents interlocutors, en la taula rodona en què vaig participar, ens dèiem: «Per què? Com és que ha baixat la delinqüència?», en cas de la delinqüència juvenil, no? I estàvem parlant justament –estàvem parlant justament– que no teníem un factor clau que ens ho expliqués. No ens serveix dir: «És que moltes zones immigrades se s'han anat» –no ens serveix. Perquè n'hi ha d'altres; n'han vingut d'altres, etcètera. Hi ha una situació en la qual no hem resolt, diguem-ne, aquestes qüestions.

Per tant, no hi ha un argument definitiu, ni en això ni probablement en aquestes puges. Jo diria que el que hem de fer, detectant això que vostè esmentava –i que ho comparteixo, perquè ho tenim identificat–, és veure de quina manera podem dotar de recursos, de personal, etcètera, i d'actuacions, i afinar molt en l'anàlisi de què està passant en determinades comarques i en determinades situacions. No li puc respondre gaire res més en aquest sentit, perquè ho tenim detectat, però no hem trobat, diguem-ne, la manera d'actuar, si no és per aquesta via, no?

Pel que fa a la qüestió dels reptes, si m'ho permeten, al final apuntaria, per les diferents demandes que han fet dels diferents grups, algunes coses que potser afinarien i especificarien una mica aquelles que també he dit a corre-cuita, a grans idees generals, del que són aquests reptes. Per tant, miraria d'ajuntar aquesta qüestió.

En relació amb les mesures penals, que ho apuntava la diputada de Ciutadans, les mesures penals alternatives, no sé si he entès ben bé el que volia dir, parlava de quina coordinació hi havia amb les entitats del tercer sector. Jo diria que totes les coordinacions possibles des de l'Administració, i en concret des de la nostra direcció general, i en concret des del servei i la subdirecció que s'encarrega d'aquesta qüestió. I dic «totes», allò, amb veu alta i clara, eh?, perquè és que si no hi hagués entitats com les tres o quatre entitats que porten a terme aquesta gestió d'aquesta..., execució d'aquesta mesura en concret, no tindríem possibilitat de tirar-ho endavant, perquè amb personal propi del departament, amb funcionariat propi, etcètera, seria impossible.

Per tant, aquestes 7.800 persones de qui parlàvem d'una manera molt ràpida, i aquesta quantitat d'expedients que tenim en marxa, per dir-ho d'alguna manera, serien impossibles ni no haguéssim fet aquí una actuació molt clara de dir: «Aquesta la pactem» –deixeu-me dir-ho així– «amb entitats del tercer sector especialitzades, especialitzadíssimes en aquests temes, que formen els seus delegats d'execució de mesures, gairebé jo diria *ad hoc*», en el sentit de formar-los per fer aquesta feina, diguem-ne, de treball, de seguiment, etcètera, a la comunitat, amb les mesures aquestes.

Amb el tercer sector? Amb el tercer sector..., i aprofito perquè hi ha hagut alguna altra pregunta –ara no recordo qui l'ha formulada– respecte al tema del tercer sector. Amb el tercer sector, hi tenim, a part d'una confluència important i una col·laboració estreta i d'anys..., ja no només a nivell del departament i de la direcció general, sinó per la meva banda en concret, que hi he estat treballant anys i temps, etcètera. Tenim una molt bona relació, i a nivell de departament acabem d'ultimar..., que encara no està signat, però d'ultimar un conveni amb la Taula del Tercer Sector i amb la Direcció General de Centres Penitenciaris i la nostra. En aquest sentit, també hi ha una taula de participació social, que és un espai del departament que permet que les entitats que treballen en centres, siguin els d'adults, en el cas de les institucions penitenciàries, que ja ho va comentar el director general en el seu moment..., i també estem impulsant-ho a nivell no només de centres, sinó també de medi obert, amb Justícia Juvenil, perquè hi ha moltes entitats que estan fent unes feines molt concretes.

I em referia –que ara sí que recordo qui és que ha formulat la pregunta– a la pregunta de Catalunya Sí que es Pot, en el tema de quin criteri, diguem-ne, de selecció, etcètera, per treballar amb quines entitats. A veure, si parlem de mesures penals alternatives, jo diria que les entitats que acullen les persones que estan complint la mesura són entitats que s'ofereixen o que hi tenim una proposta d'allò, i no fem cap selecció. Evidentment, pot ser un ajuntament, que té dues persones treballant allà, portant els encàrrecs no sé

on, o pot ser una gran entitat, com ho va ser, en el programa que es va fer de publicitat de les mesures, el Banc dels Aliments, o pot ser una altra. Segurament, en aquest cas, si poguéssim, diguem-ne, fer algun tipus de selecció, no el fariem, per descomptat, amb el tipus d'entitat, sinó amb el tipus d'acollida i de servei i d'encaix que poden tenir en el compliment de les mesures; perquè en aquest cas jo penso que si parlem de societat civil, organitzada en entitats de voluntariat, del tercer sector, etcètera, no podem qüestionar si són més propers o no a la filosofia que poguéssim tenir en dallò, llevat que hi hagi casos flagrants en què es donin irregularitats, que no ens consta, eh?, d'entrada.

Pel que fa a les entitats que gestionen les MPA, són entitats que concorren a un concurs públic; per tant, les entitats que s'encarreguen d'això, doncs, fan el recorregut habitual d'anar a un concurs públic i presentar la seva proposta, per entendre'ns.

Més coses. Els tractaments, els tractaments que fem –em plantejava la senyora diputada de Ciutadans– en el control d'impulsos, etcètera. És un seguit de treball que es fa des de la formació, però també des del dia a dia en les accions que es fan a nivell de justícia juvenil, que evidentment el que fan és tot un conjunt de mesures que estan establertes i que es treballen des del plantejament, diguem-ne, psicològic del com hem de fer aquest control. I, per tant, jo respecto –i penso que ho he de respectar aquí– que no hi ha una uniformització de tot el procés com ha d'anar –amb aquesta tendència, amb aquesta mida i amb aquesta altra–, i si alguna cosa no acaba funcionant d'aquella manera, en parlem, i per això hi ha tots els equips de professionals i la gent que s'encarrega de coordinar-los, perquè es puguin plantejar, si és que hi ha alguna cosa que no va per bon camí.

Els altres departaments, per treballar les causes del delictes. A veure, nosaltres hem apuntat moltíssim pel tema de la prevenció –i dic «nosaltres», i hi hem insistit ara–, i hem coincidit en coses que s'estan fent; perquè el que no farem és inventar-nos, a quatre mesos de ser aquí, tot el que pugui millorar. Ens hi posarem, però no ens inventarem propostes que ens sembla que ja tenen un recorregut i que són importants, eh? Llavors, en aquest sentit, jo diria que hi ha alguns recorreguts que s'han de millorar –que s'han de millorar–, pel que fa a tots aquests processos de prevenció, que vénen donats, probablement, per tota una història..., del que els deia fa un moment: que als departaments és, una mica, cadascú de casa seva, si em permeten dir-ho així, i que a vegades hi ha una compartimentació de funcions i de respostes que no acaben de confluïr. Jo diria que aquí una empresa que ens hem proposat molt i d'una manera molt seriosa és això que deia fa un moment: que la feina interdepartamental i interinstitucional tingui el sentit d'anar a peu pla, deixin-m'ho dir així, perquè sigui qui treballa en cadascun d'aquests espais, aquests àmbits..., busqui les solucions o intenti posar-se d'acord en solucions i en recorreguts i en protocols i en maneres de fer.

Tenim una feina pendent –i ho admeto, i no és autocrítica, sinó que és una cosa que tothom sap i que hem de solucionar, i que hem de tirar endavant– amb tota la infància i l'adolescència que puja i que pel tòpic sembla que han de venir a caure cap a casa nostra. I jo diria que hi ha una part que sí, però no perquè la Direcció General d'Atenció a la Infància no ho faci bé, no ho faci..., o ho pugui fer millor, segurament, com tothom. Però, en qualsevol cas, la causa no és aquesta, sinó que hi ha molts processos a lligar, en els quals des de serveis socials, des de la DGAIA, des dels EAIA, des de no sé què, s'estableixi un protocol que quan ens arriba a nosaltres una noia, poso per cas, de catorze anys, que comença en el nostre circuit perquè ha comès un delictes, i fa divuit anys i la tenim sense resposta, per dir-ho d'alguna manera, hi ha moltes coses que ens hem de plantejar col·lectivament, jo només dic això. No és culpa ni de Justícia, que sembla que és la que ha de regularitzar-ho tot, i a vegades no podem regularitzar-ho tant..., o de vegades pot ser un efecte, diguem-ne, col·lectiu. Sí que hem de posar-nos-hi. I nosaltres ens hi hem entestat, que això hem de resoldre-ho, i hem fet ja alguns acords i hem tirat endavant, doncs, algunes trobades per veure aquest circuit i aquest recorregut que hi ha des de l'adolescència fins que es fan grans i encara són a casa nostra acabant de complir una mesura; que després en parlarem, si de cas, una mica.

Les queixes; les queixes de Can Llupià. Jo no tinc referència, en aquest temps que he estat aquí –i, disculpi'm, em dóna una dada que esbrinaré–, que hi hagi hagut algun noi a Can Llupià, o alguna noia, que no hagi pogut fer l'ESO. Sí que haig de dir, i amb això..., això és una cosa que, a més a més, em va sorprendre molt gratament quan vaig

arribar a la direcció general i vaig començar per anar a veure justament els centres i els equips, etcètera. Sí que em va sobtar la qualitat, per dir-ho així, del compromís del Departament d'Educació a abastir dels recursos necessaris les aules que permeten de preparar-se la gent. I em consta que amb els mestres i les mestres que treballen en aquest àmbit..., hi ha una complicitat importantíssima amb els educadors i educadores del centre que permet, diguem-ne, avançar en aquesta direcció (*sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció*), i és molt clar.

Les qüestions de les contencions físiques. Sempre es diu que quan hi ha un centre tancat, en règim, diguem-ne, d'internament, són petites presons. Per això he insistit tant en el tema que són centres educatius i, com a tals –sobre el paper ho hem dit, en les pràctiques ho hem dit–, és possible, i això ho hem d'admetre, que en algun moment donat pugui haver-hi hagut alguna incidència. Jo només els vull dir que en aquest temps que he estat aquí i fent repàs de bastant temps enrere en el tema de les inspeccions, cada dematí rebem un *parte*, per dir-ho d'alguna manera, o un resum, del que són les incidències que hi ha hagut. De Justícia Juvenil portem molt temps, jo diria que anys, sense incidències, diguem-ne, importants. I, en tot cas, el que el síndic planteja, etcètera, ho hem contestat, perquè realment pot haver-hi hagut algun incident.

Com funciona, això? Doncs, en principi, un educador o una educadora, si en un centre hi ha un servei de seguretat, si hi ha de fer una contenció, allò, forta, ha de dir a la persona que està contractada justament per fer aquesta feina –és la part ingrata de la nostra feina, per dir-ho així– que faci aquesta contenció; però perquè la faci bé hi ha d'haver l'educador al costat, o l'educadora, i, per tant, ha de controlar que no hi hagi un..., que no es passi de la ratlla, deixeu-m'ho dir així.

Per tant, en els centres on hi ha seguretat interna, aquesta feina es fa així. I si hi ha algun brot o alguna situació molt virulenta, sí que és cert que –és, a més, per llei– hi ha les habitacions de contenció, on hi ha d'haver una cambra perquè es vegi exactament que està passant allà dintre, i que, per tant, això els puc assegurar que és una de les principals coses que només d'entrar vaig estar revisant, perquè hi havia, doncs, queixes, etcètera, que van a parar a la meua taula, i en les visites de la majoria dels sindicats que estan operant a Can Lluçà i a la resta de centres. I penso que això s'ha solucionat i em sembla que no hi ha cap problema en aquest sentit.

Separació entre adults i joves. Normalment la separació es fa per edats. L'altre dia parlava amb el director del centre del Segre i em deia que havien tingut un embolic amb un d'aquests grups de bandes de joves, i que s'havien trobat que tots els adults estaven col·locats en una unitat que és justament la dels més grans. I llavors el que van fer és distribuir-los, precisament, perquè estiguessin només els adults en dos espais sense haver d'intervenir ni entrar en el que són els espais dels més joves. Òbviament, si surten a jugar a futbol al pati, juguen junts, o és possible que juguin junts. I és bo que ho facin, per altra banda, perquè, si no, acabaríem fent la quadratura de qualsevol cercle, eh?

Més coses. El tractament individualitzat de la formació, o en la formació. Ens formem per fer un tractament individualitzat; qui el faci més bé o no, és un qüestió que s'hauria d'especificar i mirar una mica més. Segurament és un aspecte que tenim present, que la formació que es fa per... –i, a més a més, que es demana als mateixos educadors i a les mateixes persones que hi han d'intervenir–, es basa, almenys en moments en els quals el jove o la jove està en una situació d'internament, en un tractament individualitzat totalment. I, en el medi obert, també els seguiments que es fan es fan a persones concretes, encara que estigui fent-se un treball a nivell comunitari. Evidentment, els professionals, els equips de professionals –que jo vull dir, perquè no em canso de dir-ho, que hi ha gent, doncs, que està fent una feina molt bona; segurament algú se'ns pot escapar i que no sigui així, però d'entrada i en el conjunt estan fent una feina molt bona– saben i tenen molt clar que aquest treball individualitzat..., malgrat, després, totes aquestes dinàmiques educatives, tot el que siguin les propostes de com es treballen determinats aspectes per tornar-se a reincorporar en determinats llocs, doncs, calgui que siguin més grupals, etcètera; ni la formació, acadèmica, per dir-ho així, ni la formació que puguin rebre de..., tant dels professionals que porten tot això, no és..., bé, se segueixen els cànons.

I ara em sembla que feia referència a tot el tema de la formació, diguem-ne, reglada, no?, en el que són les formacions de les FP, etcètera. I jo li he de dir que, en aquest cas, les formacions que es fan, es fan absolutament individualitzades perquè cada nano, en una aula

de sis o de vuit persones, que sembla una escola rural de quan jo era petita, doncs, aquestes formacions que es donen són d'un seguiment individualitzat gairebé jo diria cent per cent, gairebé de classe particular, si m'apura, eh?, perquè hi ha una formació en aquest sentit.

Les famílies... Les famílies, jo he de dir que en el perfil de famílies de joves infractors, sí que tenim...

El president

Perdoni'm, senyora directora, però hauríem d'anar acabant...

La directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

Sí, hauríem d'anar acabant; anem acabant.

El president

...perquè portem bastant més de quinze minuts.

La directora general d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil

Doncs, sí, d'acord. El tema de la marginalitat de les famílies. N'hi ha un grapat de famílies, i deixeu-m'ho dir així, que són famílies que vénen d'aquests guetos, etcètera, on la prevenció seria, i el treball, molt més enllà del que és el compliment de la mesura, seria la manera, eh? Ara bé, també és cert –i això ho hem de fer notar– que tal com està funcionant probablement la societat, i no és per tirar l'excusa fora, hi ha una colla de delictes que cada vegada més tenen a veure amb classes mitjanes i classes no tan mitjanes sinó més aviat més altes; i, en aquest sentit, ens trobem amb situacions de delictes que no vénen de la marginació, ni vénen de les classes subalternes, que diria en Raimon, sinó a partir, doncs, de gent que té els nivells de tolerància molt, molt, molt mal col·locats, si em permet dir-ho així.

Queixes dels joves. Doncs, tenen tot el dret a queixar-se. Per una banda, en el mateix centre, a través del circuit de la gent que està treballant amb ells. I, en tot cas, sí que els demanaria que si no arriba on ha d'arribar, a la direcció del centre, a nosaltres o a qui sigui, que ens ho facin saber, perquè teòricament hi ha un circuit establert per a això. I, si no, pensin que hi ha inspeccions de jutges, que hi ha les visites del síndic, i de la, en aquest cas, la persona adjunta del síndic, i, per tant, en això hem pactat, fins i tot, maneres de controlar aquestes situacions d'una manera quasi, quasi, allò, *ad hoc* també, eh?

Accions en les polítiques de gènere –i aquí enllaçaria, perquè tinc aquest mig minut, amb les dues preguntes. A veure, hem fet un esforç..., i no l'he començat jo, també ho he de dir, tot i que jo m'he dedicat tota la vida a temes de gènere. Doncs, hem fet un esforç important, considerable, en la formació dels professionals en aquest temes, tant en la qüestió de gènere, que l'altre dia vam fer una jornada, plena de gent, sobre com es treballa o com es pot treballar..., i amb experiències concretes a l'Alzina i a Can Llupià, treballant el tema de gènere amb els educadors, en la formació, des de la perspectiva d'Homes Igualitaris –per tant, des del qüestionament de les masculinitats i en la línia de les noves masculinitats–, i des de la perspectiva del gènere amb les nenes, amb les noies. I aquí hi han col·laborat dues entitats: Homes Igualitaris, per una banda; per altra banda, Surt. I em sembla que és fora de dubte que aquestes entitats el que aportarien seria simplement una visió positiva i encoratjadora de tirar endavant en aquesta perspectiva de gènere; que a més a més hi ha el compromís, per part dels mateixos educadors i educadores que s'han anat formant en aquesta direcció, de continuar en aquesta línia.

El mateix farem..., i evidentment hi estem en contacte, fins i tot d'una manera..., per qüestions molt concretes i no només de temes de joves, amb la fiscalia de..., que treballa i tracta els temes d'odi, xenofòbia, etcètera, per veure que no se'ns escapin aquestes coses ni en els centres, ni en el medi obert, ni enlloc, perquè això sí que ha de ser, òbviament, com en la qüestió de gènere, tolerància zero, eh?

Postmesura –i acabo. La postmesura jo diria que és una aposta que és absolutament necessària, que és una aposta que nosaltres plantejem i en diem «postmesura», però que podria coincidir perfectament amb la idea que tenen dels adolescents quan fan divuit anys, eh?, i que se n'encarrega la Direcció General d'Atenció a la Infància, amb el pla de més de divuit anys, etcètera, però que sempre hi ha coses que s'escapen.

En el nostre cas és més delicat. Ens hem trobat amb la fragilitat de nanos i nanes que han complert mesures..., que han anat passant de medi obert a tancat, de tancat a obert, etcètera, pels recorreguts que m'estalvio d'explicar-los, i ens hem trobat amb situacions

en les quals aquesta criatura podria acabar al carrer. No hi ha –i en això sí que ens hi posarem–, diguem-ne, equipaments, serveis, etcètera, que estiguin suficientment lligats i suficientment coordinats perquè aquests nois i aquestes noies, després d’haver comès un delictes, tinguin aquesta possibilitat de no anar amb l’etiqueta pel món, buscant allà on poden caure..., no dic «morts», però allà on poden anar a parar, no? I hi ha situacions molt i molt dramàtiques. Per tant, jo crec que aquí ens hi hem de posar, i aquí estem absolutament decidides i decidits a tirar endavant.

El president

Moltes gràcies, directora general. La voluntat de ser exhaustiva, per part de la directora general, amb les respostes, doncs, ha fet que ens hàgim allargat una mica en el temps previst. Els grups parlamentaris, si volen intervenir? *(Pausa.)* Jo obriré, lògicament, un torn ara d’intervencions. *(Veus de fons.)* Renuncien..., renuncia –renuncia... Tots hi renuncien, ho agraïm. Suposo que també la renúncia és com a conseqüència de l’exhaustivitat en les respostes de la directora general.

Moltes gràcies a la directora general i al seu equip, per ser aquí amb tots nosaltres. I ara acompanyarem la directora general, i també anirem a rebre els nous compareixents. Els demanaria que no es moguessin de les cadires, més enllà, potser, de dos minuts, eh?, que algú ha demanat dos minuts per... *(Veus de fons.)* D’acord –d’acord.

La sessió se suspèn a tres quarts de dotze del migdia i tretze minuts i es reprèn a les dotze i cinc minuts.

El president

Molt bé, reprenem la sessió, tot donant la benvinguda a la presidenta de DMD Catalunya, la senyora Isabel Alonso, i també a l’exfiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el senyor José María Mena, i la resta de gent de l’entitat que els han volgut acompanyar avui, aquí, en aquesta sessió de la Comissió de Justícia.

Compareixença d’una representació de l’Associació pel Dret a Morir Dignament per a exposar les seves demandes relatives a la despenalització de l’eutanàsia i el suïcidi assistit

357-00113/11

Aquesta compareixença ha estat demanada per la totalitat de grups parlamentaris, i primer donaríem la paraula als representants de l’entitat –ho faran amb un temps de quinze minuts cadascun d’ells, tant la senyora Alonso, com el senyor Mena–, i posteriorment podran intervenir els grups parlamentaris per un termini màxim de deu minuts, i finalment hi haurà una resposta de cinc minuts, per cadascun també dels representants, la senyora Alonso, i el senyor Mena. No hi haurà segon torn d’intervencions per part dels grups parlamentaris. *(Veus de fons.)* Sí, sí... No hi ha problema –no hi ha problema.

Doncs, bé, té la paraula la senyora Isabel Alonso, presidenta de DMD Catalunya.

Isabel Alonso Dávila (presidenta de l’Associació pel Dret a Morir Dignament)

(L’oradora comença a parlar sense fer ús del micròfon, motiu pel qual no n’han quedat enregistrats els primers mots. Veus de fons.) D’acord, doncs, començo una altra vegada. Bon dia, en primer lloc, voldria donar les gràcies al diputat Germà Gordó, a la Mesa de la Comissió de Justícia i a tots els grups parlamentaris per la vostra atenció i acollida.

És la segona vegada que l’Associació pel Dret a Morir Dignament compareix davant de la Comissió de Justícia del Parlament de Catalunya. L’anterior va ser el 4 d’abril de 1997, fa ara dinou anys. I Salvador Pàniker ens va posar el llistó molt alt. De la seva intervenció d’aquella sessió volem recollir aquesta frase de plena actualitat també avui –cometes–: «Nosaltres hem defensat precisament això: la idea que el dret a morir dignament és un dret humà, és un dret d’autodeterminació. I, parlant d’autodeterminació, mal podem defensar autodeterminacions col·lectives si abans no defensem una autodeterminació personal, com és que cadascú sigui l’amo del seu propi destí, del seu propi cos, de la seva pròpia vida i de la seva pròpia mort.» Es tanquen les cometes.

Des d’aquella compareixença fins ara s’ha avançat molt, i Catalunya ha estat capdavantera en el reconeixement dels drets dels pacients, de les voluntats anticipades, en

cures paliatives..., però encara avui la persona que va ajudar a morir Ramón Sampederria seria un delinqüent davant les lleis del nostre país, perquè això ho diu l'article 143.4 del Codi penal de l'Estat espanyol i perquè les nostres institucions legislatives encara no s'han manifestat clarament en contra d'aquesta situació. I no és que no hi hagi hagut ocasions. Des del 1994 –és a dir, des de fa ja vint-i-dos anys–, el tema de l'eutanàsia s'ha discutit, com a mínim, catorze vegades en el Congrés dels Diputats i quatre en el Parlament de Catalunya. En aquest últim, les propostes van ser desestimades en ajustadíssimes votacions.

Fa vint-i-dos anys no existien referents internacionals, però avui podem avaluar l'experiència en diferents països i estats. L'estat d'Oregó, als Estats Units, va legalitzar el suïcidi amb medicament assistit el 1997 –fa ja dinou anys. A Suïssa, el Consell Nacional va confirmar la legalitat de l'assistència al suïcidi el 2001 –fa quinze anys. Holanda i Bèlgica van legalitzar l'eutanàsia el 2002 –fa catorze anys. L'estat de Washington, als Estats Units, va legalitzar el suïcidi amb medicament assistit el 2008 –fa vuit anys. Luxemburg va aprovar una llei relativa a l'eutanàsia i a l'assistència al suïcidi el 2009 –fa set anys. L'estat de Vermont, als Estats Units, va legalitzar el suïcidi amb medicament assistit el 2013 –fa tres anys. Quebec va aprovar una llei que legalitzava l'eutanàsia el 2014 –fa dos anys. El 2015, l'any passat, els estats de Montana i Califòrnia, als Estats Units, van aprovar el suïcidi amb medicament assistit. Ja en són cinc, els estats dels Estats Units, que han legalitzat el suïcidi amb medicament assistit.

També l'any passat, Colòmbia va publicar una resolució del Ministerio de Salud y de Protección Social en la qual s'estableix «el derecho fundamental a morir con dignidad». Divendres passat, el Senat del Canadà va aprovar la llei que permetrà el suïcidi assistit en aquest país.

Com podem veure, la tendència és que cada cop més estats i països arreu del món regulin amb diverses fórmules l'eutanàsia o l'ajuda al suïcidi. Quant a l'opinió pública, totes les enquestes del CIS –inclosa l'específica de l'any 2009, sobre l'atenció als pacients en fase terminal, que els hem fet arribar– han donat una majoria àmplia i creixent a favor de permetre l'eutanàsia i el suïcidi assistit. L'última enquesta realitzada per *The Economist* a quinze països, el juny del 2015, donava uns resultats per a l'Estat espanyol d'un 78 per cent a favor, només un 7 per cent en contra i un 12 per cent de «no sap, no contesta».

A més a més, multitud d'especialistes del món del periodisme, la filosofia, l'escriptura, la psicologia i la salut s'han manifestat públicament per la regulació. També, la bona acollida per part del públic de tantes pel·lícules sobre el tema –des de *Mar adentro*, el 2004, fins a *Truman*, el 2015– ens informen del sentir favorable de la nostra societat a la legalització de l'eutanàsia.

No parlarem dels arguments contraris de la jerarquia catòlica, ja que, tot i ser el fonament dels qui exerceixen una oposició inamovible, no han aparegut en cap dels debats parlamentaris. En tot cas, volem destacar que dintre de l'Església catòlica també es poden trobar defensors de l'eutanàsia, com el caputxí Jordi Llimona, el franciscà Lluís Vila, o el sacerdot i teòleg alemany Hans Küng, jesuïta aquest últim.

A més, pensem que si bé cal respectar la postura de les persones que vulguin seguir els preceptes de la jerarquia catòlica, en cap cas tenen dret a imposar la seva visió al conjunt de la població en un estat que es reclama laic i en una societat en què el pluralisme és un valor important. Tampoc cal oposar les nostres demandes a les bondats de les cures paliatives, ja que en som defensors entusiastes, i avui ens acompanya alguna de les persones que treballa amb paliatius, per exemple.

Hi ha dades que diuen que només un 2 per cent dels pacients degudament atesos demanen anticipar la mort més enllà del que la llei permet avui. Un 2 per cent sembla poc, però ens porta a pensar que, de les aproximadament 60.000 persones que cada any moren a Catalunya, potser a unes 1.200 se'ls estigui negant el dret a la llibertat individual i a la dignitat, drets que no haurien de perdre perquè estiguin al final de les seves vides.

A DMD ens arriben alguns d'aquests casos. A la nostra memòria del 2015 ha quedat reflectit que vam atendre les consultes de més de tres-centes persones. D'elles, moltes han arribat a DMD per demanar informació sobre el DVA o sobre la nostra associació, però quaranta-quatre socis han demanat assessorament sobre greus situacions que estaven patint sense trobar una sortida satisfactòria als recursos assistencials que estaven al seu abast.

No puc detenir-me ara a aportar aquí informació detallada sobre aquestes situacions, però sí que m'agradaria llegir algunes frases d'una llarga carta escrita per un malalt terminal, que ens va arribar fa uns dies des d'un petit poble de Girona: «Senyora presidenta, tinc vuitanta-vuit anys; vaig ser operat. El càncer era més greu del que havien previst i es va paralitzar l'operació. Vaig ser sondat, i tot aquest període vaig estar tirant sang i amb uns dolors de ventre espantosos. Tinc el document de voluntats anticipades i el vaig presentar a l'hospital amb l'objectiu que no em despertessin de l'anestèsia si això era incurable, però no van tenir en compte aquesta sol·licitud.

»Ara he sol·licitat que m'ajudin a morir perquè no vull lluitar contra la meua malaltia perquè és incurable. I em responen que aquí a Espanya no es pot fer això, que s'ha d'anar a morir a Holanda. Per tot això, a vostè, prego que em respongui: quin valor té el DVA si no el compleixen els sanitaris? Què es pot fer perquè el compleixin, si diuen que està penalitzat ajudar els malalts terminals amb la presó, segons el Codi penal?» I nosaltres volem transmetre les preguntes d'aquest malalt terminal a aquesta Comissió de Justícia.

Un argument sovint utilitzat per treure importància a la urgència d'un canvi legislatiu és dir que, al cap i a la fi, l'article 143.4 no s'aplica mai. Doncs, les darreres setmanes, com deveu saber, s'ha aplicat a Saragossa i a Avilés, i s'ha condemnat tres persones a dos anys de presó.

Sabem que la regulació de l'eutanàsia i el suïcidi assistit és complexa, que cal precisar el significat de les paraules i que cal protegir els més febles davant dels possibles abusos. Per això us hem fet arribar l'Informe sobre l'eutanàsia i l'ajuda al suïcidi del Comitè Consultiu de Bioètica de Catalunya, per no haver de discutir sobre el significat de les paraules i per fer palès que, des de ja fa més de deu anys, tenim a Catalunya una proposta sòlida de regulació sobre la qual debatre.

En les reunions que hem tingut amb tots els grups parlamentaris hem explicat la nostra proposta, inspirada en els debats en el Parlament de Catalunya dels anys 1998, 2000 i 2001. Aquesta consisteix en el fet que el Parlament presenti a la Mesa del Congrés dels Diputats una proposició de llei de reforma del Codi penal per despenalitzar l'eutanàsia i l'ajuda al suïcidi.

També ens agrada l'esperit de les dues proposicions de llei discutides en aquesta Comissió de Justícia el 23 de febrer de 1998 i que comencen, respectivament, dient –cito textualment–: «El Parlament de Catalunya manifesta la seva voluntat que es procedeixi a la derogació de les normes que penalitzen...», o bé: «El Parlament de Catalunya manifesta la necessitat d'abordar la reforma de l'actual marc legal per tal que no es puguin trobar sotmeses a cap delictes les persones que provoquin o cooperin activament en actes...» La nostra voluntat és catalitzar una manifestació del Parlament de Catalunya tan unitària, clara i efectiva com sigui possible. Sabem, però, que no ens correspon a nosaltres, sinó als grups parlamentaris, concretar la proposta.

Hem vingut aquí amb la voluntat de comunicar el millor possible els nostres objectius i amb l'interès de conèixer els compromisos que cada grup parlamentari està disposat a assumir. Des de DMD volem tan sols denunciar la contradicció entre les necessitats de la societat i unes lleis repressives i anacròniques, impròpies d'un estat laic i democràtic. Per tant, pensem que és urgent un canvi legal que ens porti al reconeixement de la mort voluntària com a expressió de llibertat individual. L'article 143.4 del Codi penal provoca cada dia molt dolor, clandestinitat, soledat, inhumanitat, violència, desigualtat i indefensió. Dic allò de la desigualtat perquè alguns van a Suïssa a morir.

DMD no pretén incomplir les lleis, sinó canviar-les, perquè pensem que és un deure democràtic procurar que estiguin en concordança amb la voluntat del poble a què han de servir. Permeteu-nos ara, en tres minuts, traslladar-vos aquest reclam de la societat a través d'un vídeo de DMD Federal, adreçats als futurs parlamentaris i les futures parlamentàries del Congrés i el Senat, i, amb més raó, als qui ja sou càrrecs electes.

Ara posaré el vídeo, però com que... –Control Alt–, com que hem fet aquest canvi de cadires al principi... Gràcies.

(Es procedeix a la projecció d'un vídeo. Pausa.)

Dret a Morir Dignament és una associació activa i molt en contacte amb la realitat de la qual parlem, però el nostre pensament s'alimenta també de l'excel·lent treball que des de fa dècades realitzen professionals del periodisme, la filosofia, la psicologia, la bioètica i la

salut, i del món jurídic i tants altres, als quals volem agrair des d'aquí públicament les seves clarificadores aportacions al debat sobre la legalització de l'eutanàsia i l'ajuda al suïcidi.

Avui tenim la sort que hagi acceptat la proposta d'acompanyar-nos a aquesta compariència, com a expert, una d'aquestes persones: José María Mena. És fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i que ha estat també membre del Comitè de Bioètica de Catalunya. Li cedeixo ara la paraula.

El president

Molt bé; moltes gràcies, senyora presidenta de l'entitat. I ara, com deia la mateixa presidenta, té la paraula el senyor José María Mena, exfiscal en cap, ara es diu exfiscal superior, però...

José María Mena Álvarez (exfiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya)

No, era fiscal en cap; ara ho és un altre.

El president

Ara es diu «exfiscal superior», dic. Per això dic que ara es diu «exfiscal superior». Han canviat la terminologia, però exactament era el mateix. Doncs, exfiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. El senyor Mena té la paraula.

José María Mena Álvarez

Moltes gràcies. Moltes gràcies al senyor president i als diputats que m'escolten. Y mi agradecimiento especial a DMD, porque es un honor acompañar a DMD a pedir y proponer, otra vez, cauces de legalidad sin dudas ni sombras para el ejercicio diáfano y seguro de su meritoria labor solidaria y humanitaria.

Decía Rita Levi –neuróloga, premio Nobel– cuando cumplió cien años: «Cuando ya no pueda pensar, quiero que me ayuden a morir con dignidad.» Es un deseo, como acabamos de ver, casi unánime, que confirma las encuestas del CIS de las que se ha facilitado una información a sus señorías.

Una entidad recientísima, un grupo de más de cien catedráticos y profesores de derecho penal y procesal, así como el prestigioso grupo de política criminal de penalistas y la Unión Progresista de Fiscales han firmado un manifiesto de juristas por la disponibilidad de la vida en esa misma línea.

El Comité de Bioética de Cataluña, en una recomendación a profesionales sanitarios en 2010 decía: «Los profesionales sanitarios están centrados sobre todo en curar la enfermedad y retrasar la muerte, pero los ciudadanos empiezan a reclamar ayuda para morir, y ayuda de calidad para morir bien.»

Permítaseme que traiga a colación una frase de Adolfo Suárez: «Debemos elevar a categoría de normal lo que es, a nivel de la calle, normal.» Lo decía en su primer discurso en Televisión Española en 1976, y con ese discurso abría la Transición o, al menos, proponiendo la transformación legislativa de la Transición española.

Por eso proponemos y pedimos a sus señorías hoy, DMD y quienes nos honramos en acompañarles en este caso, proponemos concluir esta triste dimensión, todavía no resuelta, de nuestra transición democrática. Porque las cosas, todavía hoy, están como expreso a continuación. El llamado «Código de la democracia» de 1995 regula la materia que nos ocupa de la manera que diré a continuación, pero quiero señalar algunas peculiaridades del debate previo a la conformación final del precepto en su estructura actual.

En el debate, Iniciativa per Catalunya e Izquierda Unida proponían lisa y llanamente la derogación del precepto que regula la eutanasia. Esquerra Republicana de Catalunya, en el Grupo Mixto, proponía apartar el tema de la eutanasia del Código penal y regularlo en una ley especial administrativa sanitaria. El Grupo Canario proponía la exculpación en los supuestos de dirección facultativa del tratamiento de la muerte por eutanasia. El Partido Popular proponía la conservación del precepto del Código penal de 1944, que era literalmente, sin alterar ni una coma, el mismo del Código penal de 1870, que castigaba con la misma pena la muerte causada con objetivo eutanásico igual que el homicidio ordinario. Y el Partido Socialista proponía, según explicitaba en su exposición de motivos de sus enmiendas, una posición de centralidad ideológica.

Y en estos términos el precepto queda redactado de la siguiente manera. Artículo 143, primer párrafo: la inducción al suicidio, pena de cuatro a ocho años de cárcel. Segundo pá-

rafo: cooperación necesaria en la muerte eutanásica, pena de dos a cinco años de cárcel. Apartado tercero: cooperación ejecutando la propia muerte cuando el paciente no puede hacerlo, pena de seis a diez años de cárcel. Y es una ventaja respecto a la regulación anterior porque el homicidio, en el mismo código, está penado con pena de diez a quince. Cuarto párrafo, que es el que más ocupa la atención pública, dice así: «Causar o cooperar activamente en la muerte de otro con actos necesarios y directos por petición seria, expresa e inequívoca, cuando la víctima sufre una enfermedad grave que conduciría necesariamente a la muerte o cuando produce graves padecimientos permanentes difíciles de soportar.» En estos casos, con el concepto de «grave padecimiento», que tiene un nivel de imprecisión que lo aloja en lo que jurídicamente se denomina «un concepto jurídico indeterminado», en estos supuestos se establece la pena inferior en uno o dos grados, que puede llevar a significar pena de no cumplimiento, como ha pasado recientemente en Zaragoza y en Avilés. Que puede no determinar el cumplimiento, pero no es seguro que pueda determinarlo.

El nivel disuasorio del precepto, por lo tanto, no garantiza la impunidad *de facto* para los condenados. Es más: con este precepto, en su actual redacción, el doctor Montes, que salía en el vídeo, estaría hoy todavía cumpliendo prisión si no se hubiera dado la curiosa y casual coincidencia que desde el trámite de su proceso la apelación del asunto correspondió, por justo reparto y por casual reparto procesal, a una sala presidida por Manuela Carmena. Lo digo para que nadie diga: «No, si ahora no pasa nada. Es muy baratito.» Ojo.

Estamos ante un conflicto histórico sobre la disponibilidad de la vida. Hasta 1995 nuestra legislación, con absoluta igualdad desde el año 70, 1870, era clara: la vida es un bien superior; es un bien que procede de la divinidad y solo la divinidad puede prescindir de ella. Este era el planteamiento. Por lo tanto, si no se castigaba el suicidio era exclusivamente por razones pragmáticas, porque si se castigaba, los actos preparatorios, la tentativa de homicidio habría que castigarla, con lo cual estimulaban la eficacia. Por lo tanto, una razón de pragmatismo hacía que no se castigara el propio suicidio, pero como existía el reproche legal del suicidio, los actos participativos de terceros sí estaban penados, con lo cual estábamos en la regulación a la que hago referencia.

Hoy estamos en una sociedad..., no solo en España, no solo en Cataluña, en nuestro contexto, una sociedad laica. Y, además, con posibilidades médicas y farmacológicas que permiten albergar determinadas esperanzas a pacientes que antes quedaban sometidos al fatalismo teológico. Pues, bien, como estamos ante una sociedad de ciudadanos y pacientes libres, con autonomía, con derecho y consciencia de su derecho a ejercer su autonomía, los ciudadanos hoy exigen leyes de autonomía del paciente.

Tenemos dos de las que quiero hacer un leve comentario. La Ley de autonomía del paciente de Cataluña, Ley 31 del año 2000, y la Ley 41 del 2002 de las Cortes españolas, reformada, por cierto, esta última, por la Ley 25 del 2015. Y quiero hacer una levísima referencia, porque el tiempo también lo..., el señor presidente está vigilándome para que lo cumpla.

La ley catalana..., bueno, la referencia es la siguiente. Existen unos criterios determinantes, unos criterios rectores de lo que es el concepto de vida y de disponibilidad de la vida en una y otra ley. ¿Cuándo se manifiestan más expresamente estos criterios rectores? En el momento en que el paciente no puede expresar la voluntad por sí mismo y es necesario que exista una voluntad sustitutoria de determinadas personas que, según los cauces de los llamados testamentos vitales, etcétera, quedan encomendados de establecer la voluntad sustitutoria. Para los supuestos de voluntad sustitutoria, razonablemente los legisladores establecen unos criterios rectores de los cuales el sustituyente no puede sobrepasar.

Pues, bien, ¿cuáles son los criterios rectores según la ley catalana? En primer lugar, el respeto a la dignidad del paciente. En segundo lugar –leo el texto–: «Debe supeditarse el consentimiento por representación a» –en la ley española– «la Ley 41 del 2002. La ley española supedita a la salvaguarda de la vida y la salud según criterio médico; en su defecto, según determinación judicial, y en última instancia, según criterios de la circunstancia exigente del estado de necesidad del Código penal» –la ley española. La ley catalana: «En caso de sustitución de la voluntad del afectado, la decisión ha de ser la más objetiva y proporcional posible a favor del enfermo y del respeto a su dignidad personal.»

Obsérvese la diferencia. En la ley catalana lo primero es el respeto a la dignidad, en la ley española no se cita tan siquiera. En segundo lugar, la ley catalana prioriza el enfermo en su sentido integral de ser humano; la ley española se refiere a la vida y la sa-

lud, lo cual implica criterios susceptibles de objetivación técnica, y esto significa la apertura de una puerta difícilmente controlable a la obstinación terapéutica y al encarnizamiento terapéutico; gravísimo. I, finalmente, la ley española establece un recurso prematuro a la judicialización del problema, y una última referencia al estado de necesidad, que, como ustedes saben, es una circunstancia eximente de la responsabilidad apreciable por el tribunal en sentencia, lo cual condena a los intervinientes en la muerte eutanásica a toda suerte de torturas propias de ser sometido al proceso. Y en su caso, como le paso al doctor Montes, de postre, o como previo, como entremés, sometido a la tortura complementaria de la pena de telediario y de banquillo.

En este marco aparece el artículo 20 del Estatut de autonomia de Catalunya. El artículo 20, como ustedes saben muy bien, dice: «Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals, i a viure amb dignitat el procés de llur mort» –el proceso de su muerte. Como saben ustedes, el Estatut de Catalunya fue objeto de una impugnación ante el Tribunal Constitucional de la que ahorraré adjetivos porque creo que está en la mente de todos –adjetivos calificativos, quiero decir–, y dio lugar a la Sentencia 31 del 2010. Esta sentencia dejó al descubierto una de las muchas peculiaridades de aquella impugnación, peculiaridades determinantes de una inevitable valoración negativa de los recurrentes. Y el Tribunal Constitucional dijo: «La escueta referencia del artículo 15 de la Constitución española como fundamento de la impugnación de este precepto no aporta razones para apreciar su inconstitucionalidad.» Es decir, que se impugnó el artículo 20 sin argumento ni fundamento ninguno. Naturalmente, el Tribunal Constitucional salvó el artículo 20; algo es algo.

Pero también dijo el Tribunal Constitucional: «Vivir con dignidad el proceso de la muerte no es sino una manifestación del derecho a la vida digna, y con el mismo alcance que para ese concepto puede deducirse de los artículos 10 y 15 de la Constitución.» Es decir, sin que necesariamente se implique con ello el derecho a la muerte asistida o a la eutanasia. Obsérvese que el Tribunal Constitucional se lava las manos, en esta ocasión no desea entrar en el tema; y ya es mucho, porque habría tenido en esta ocasión, ocasión suficiente para pronunciarse en contra de una perspectiva de progreso en la materia que nos ocupa.

El Estatut, por lo tanto, podemos afirmar que contiene un mandato implícito pero claro «del dret a viure amb dignitat el procés de llur mort». Hoy, por lo tanto, es inaplazable canalizarlo por la vía prevista legalmente en el artículo 87.1 de la Constitución española, que, como ustedes, señoras y señores *diputats* del Parlament, saben perfectamente, es una posibilidad legal y efectiva de comparecer ante las Cortes Generales en Madrid con un proyecto de reforma de una ley emanada de las Cortes Generales.

Las sociedades actuales nos permiten cumplir el mandato. Mandato que por esta vía del artículo 87 significa, debe significar, un desarrollo de la voluntad legislativa del pueblo de Cataluña, emanada o producida a través del Parlament, para poner fin a la Transición; Transición que es desde una España monocorde y teologal a una España laica, plural y plurinacional. Desde esta necesaria perspectiva, debe Cataluña incorporarse a la corriente de voluntad creciente, progresivamente aumentada, a la que la ponencia anterior ha hecho sobrada referencia. Pero quiero señalar que hay países todavía en los que la dinámica social de progreso en el tema de la eutanasia no ha llegado aún a una suficiente coherencia en el poder legislativo, y todavía se está desarrollando en el ámbito del poder judicial; es un conflicto en el interior de la jurisdicción. Y tengo dos ejemplos.

Uno primero, el caso Lambert en Francia, que dio lugar finalmente a una sentencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos –hoy o ayer hacía un año– recienteísima. El caso Lambert muy sucintamente es el siguiente: accidente de motocicleta, lesión gravísima, situación de vida vegetativa durante siete años del señor Lambert; familia dividida, madre y parte de los muchos hermanos de una familia muy numerosa, de una concepción de creencias católicas muy pronunciada, deseando el mantenimiento indefinido de la vida de este paciente en situación rigurosamente vegetativa; esposa enfermera y los demás hermanos deseando que se pusiera fin a esa situación, piden permiso, autorización a la jurisdicción francesa.

La jurisdicción francesa, en primer lugar, no consiente la supresión del mantenimiento artificial de la vida. Consecuentemente, la esposa y parte de los hermanos recurren ante el tribunal superior administrativo de Francia, que en Francia se llama Consejo de

Estado. El Consejo de Estado autoriza el poner fin a la vida. La madre y una parte de los hermanos recurren contra el Consejo de Estado ante el Tribunal Europeo de Derechos Humanos. El Tribunal Europeo de Derechos Humanos dice que es posible poner fin al mantenimiento artificial de la vida con la manifestación de que dejar morir no viola el derecho a la vida. Queda clara cuál es la posición del Tribunal Europeo de Derechos Humanos, que es vinculante en sus resoluciones para la jurisdicción española.

Otro supuesto que nos es mucho más próximo. El supuesto es un niño. No hace referencia en concreto al derecho a morir con dignidad, pero sí hace referencia a la muerte y la disponibilidad de la vida. Niño de trece años, testigo de Jehová, necesita una transfusión con riesgo; en otro caso, una transfusión inmediata, con riesgo, si no, de muerte. El niño se niega. Los padres no le obligan, ni le exigen, ni tratan de convencerle de lo contrario. En esta situación de máximo riesgo, la autoridad judicial –estamos en Fraga, provincia de Huesca– ordena..., porque la voluntad no es suficiente; hay base legal suficiente, sin duda. La actuación del juez es correcta: ordena que se haga la transfusión. Van los profesionales de salud a hacer la transfusión. La resistencia física del niño es tal, que no se puede hacer la transfusión; los padres no colaboran. El niño muere.

La fiscalía de Huesca acusa de homicidio a los padres por la omisión determinante del fallecimiento, nexo causal evidentemente existente. El tribunal de Huesca, la Audiencia Provincial de Huesca, absuelve a los padres. El Ministerio Fiscal recurre. El Tribunal Supremo, en casación, condena a los padres –condena a los padres– por homicidio por omisión. Los padres recurren ante el Tribunal Constitucional. Y el Tribunal Constitucional dice: «El derecho a la vida no incluye el derecho a la muerte, pero» –leo textualmente– «al oponerse el menor a la injerencia ajena sobre su propio cuerpo, estaba ejercitando un derecho de autodeterminación distinto del derecho a la salud y a la vida, y que se traduce en el marco constitucional como derecho fundamental a la integridad física.» Con este criterio, el Tribunal Constitucional deja sin efecto la condena del Tribunal Supremo, da amparo a los padres, que quedan absueltos de la condena por su intervención omisiva, decisoria y determinante en favor de la autonomía de su hijo, pero determinante del fallecimiento de su propio hijo.

En conclusión –y voy concluyendo–: en ambas posiciones del Tribunal Europeo de Derechos Humanos y del Tribunal Constitucional, que insisto, son vinculantes para la jurisdicción española, en ambas posiciones aparece la exculpación de una intervención determinante de la muerte eutanásica realizada en forma omisiva, que se equipara en nuestro derecho... –artículo 11 del Código penal–, esa omisión se equipara a una acción directa. El Tribunal Europeo de Derechos Humanos y nuestro Tribunal Constitucional abren vías novedosas para canalizar lo que nos interesa; pero no nos engañemos, son vías dubitativas, inseguras, insuficientes y contradictorias todavía.

El mandato del artículo 20 de nuestro Estatut nos exige explorar nuevas vías. Y estas vías, en mi opinión, deben ser las siguientes. En primer lugar, una modificación de la Ley 21 del 2000 del Parlament de Catalunya –modificación–, alejándola, en todo lo que legalmente sea posible, de la indeseable reforma de la ley española del 2015, ley que, como se acaba de decir en el video que hemos visto antes, debería ser uno de los primeros cometidos del nuevo Parlamento español. Lo digo para que nuestros oyentes, señores y señoras *diputats*, canalicen este ruego insistente hacia sus correspondientes parlamentarios del Congreso de los Diputados y del Senado. Esta modificación debería hacerse concretando la *lex artis* en el proceso, en el tratamiento del proceso de la muerte, según las recomendaciones suficientes, clarísimas y prudentes del Comité de Bioética de Catalunya, del que sus señorías ilustrísimas disponen.

Y, en segundo lugar, modificación del artículo 143 del Código penal, aportando en la modificación los esfuerzos de los diputados españoles... –perdón–, diputados ante el Parlamento español en 1995, quiero decir, aportando la derogación de la legislación sancionatoria, condenatoria actual, introduciendo la correspondiente excusa absolutoria. En segundo lugar, incorporando un criterio de tipo penal en blanco que permitiera la punición en los casos, exclusivamente en los casos en que las prácticas de muerte eutanásica se realizaran sin cumplirse las cautelas establecidas en la legislación de reforma de ley sanitaria a la que antes he hecho referencia, con, en su caso, las cautelas necesarias de intervención facultativa –médicos o enfermeras– que permitiera la legislación.

Con lo cual saldríamos al paso de las impugnaciones de riesgos de excesos que necesariamente deben ser controlados, y podríamos obtener, desde la perspectiva de la legalidad específica de Cataluña, una reforma de la legislación sancionatoria y penal española adecuada a la voluntad del pueblo de Cataluña y de gran utilidad y progreso para la voluntad general de la población española.

Nada más y muchas gracias.

El president

Moltes gràcies, senyor Mena. Ara passariem al torn d'intervenció dels diversos grups parlamentaris. Pel Grup Parlamentari de Ciutadans, té la paraula la diputada María Francisca Valle.

María Francisca Valle Fuentes

Buenos días. Muchas gracias a la Mesa; muchas gracias al señor José María Mena por su exposición, y muchas gracias también a la señora Alonso. Ha sido muy ilustrativo; tengo que coincidir en muchas de las cosas que usted, señor Mena, nos ha expuesto, y ciertamente..., y usted también; ahora iré poco a poco para cada uno.

Ciertamente es un tema doloroso, es un tema del que es delicado hablar y que parece que en nuestro país hay muchas reticencias a hablar de ello, y..., no sé si por temas culturales o por qué, pero lo cierto es que parece que cuesta hablar de ello. Y es una asignatura que, efectivamente, como ustedes dos han dicho, es una asignatura que tenemos pendiente desde hace mucho tiempo, por la trascendencia que tiene y porque realmente puede afectarnos de una manera directa o indirectamente en cualquier momento de nuestra vida; a nosotros o a seres próximos que pudiéramos tener. Por lo tanto, de ahí la urgencia que este tema se debería de una vez acabar.

En mayo de 2011 hubo un anteproyecto en el Consejo de Ministros, pero ni siquiera llegó a tramitarse. Entonces, consideramos que, efectivamente, las situaciones que se dan en estos casos son tan dolorosas –y nos pueden venir a la mente algunas de ellas que por los periódicos hemos oído–, que ya lo son, dolorosas, para los familiares y para incluso la persona que la padece, como para que encima la legislación, en esa situación tan trágica, este poniendo obstáculos a estas personas, ¿no? Por tanto, de ahí la urgencia.

Todos tenemos derecho a vivir dignamente, como ustedes han dicho, viene recogido en la Constitución española, en el artículo 10, como uno de los derechos fundamentales en el título 1. Y la muerte forma parte de la vida. Por lo tanto, el hecho de vivir dignamente al que todos aspiramos también debería tener la consecuencia final de morir dignamente. Y en una sociedad democrática, el respeto a la libertad y a la autonomía de la voluntad de todos, de cada uno de nosotros, debe mantenerse tanto en la enfermedad como hasta llegar al momento de la muerte.

Ciertamente, parece ser que hay consenso, consenso jurídico y consenso ético, en cuanto a lo que son criterios paliativos, tratamientos paliativos en un momento dado; esto no se discute. Nosotros creemos, nuestro grupo cree que incluso se debería perfeccionar, porque estos tratamientos paliativos en situaciones terminales que se puedan dar, en algunos hospitales no existen, estos cuidados paliativos; hay que promover la existencia de esos cuidados paliativos. Pero además en algunos de ellos hemos tenido noticia que un 80 por ciento, un porcentaje bastante alto, estos cuidados paliativos se refieren más que nada a la enfermedad oncológica, a los enfermos oncológicos, más que a otras enfermedades. Y esto debe equipararse, no tiene por qué ser diferente una enfermedad de otra, el sufrimiento es común a ambos.

Pero, como estoy diciendo, hay consenso en cuanto a los tratamientos paliativos, pero no hay consenso, que es en lo que ustedes nos han expuesto aquí, en el permitir que una persona que sufra solicite ayuda para interrumpir el tratamiento y terminar con su vida. Y esto es lo que nos ocupa hoy el debate, el debate de aquí. Y aquí nos podríamos preguntar una de las preguntas que nos hemos hecho, o que algunos de ustedes han hecho, y que yo quiero volver a repetir: ¿de quién es nuestra vida? ¿Nuestra vida de quién es? Es nuestra. Porque, claro, pudiéramos pensar que es del Estado, o en un dogma católico o de otra religión –que también las hay–, pues, que es de un dios o de otro mandatario digno, ¿no? Pero esta es una pregunta: ¿de quién es nuestra vida? Si la vida es nuestra, lo lógico es que tengamos también derecho a decidir cuándo nuestra vida, por los motivos que fueran, debiera acabar. Pero, claro, esto también conlleva una prudencia a la hora de legislar,

que, como usted señor Mena ha dicho, hay que tener unas cautelas también bastante fuertes, bastante fortalecidas para que esto no nos lleve tampoco a hacerlo de mala forma.

Y otra de las preguntas es si está asegurado legalmente el derecho a morir dignamente en España. Y esta pregunta se tiene que contestar negativamente: no, no está asegurado legalmente.

Como usted bien ha dicho, hay mucha confusión legal, hay inseguridad jurídica tanto para los ciudadanos como para los profesionales sanitarios. Y aquí está el quid de la cuestión: en los profesionales sanitarios. Tenemos la Constitución española, tenemos también el Estatuto..., bueno, el artículo 10 de la dignidad, que ya lo he dicho, el artículo 43 de la protección a la salud; tenemos el Estatuto de autonomía, como usted bien ha citado en el artículo 20, que está protegiendo, bueno, lo que es el derecho a recibir un tratamiento paliativo y un tratamiento del dolor; tenemos también, como usted ha dicho, una ley estatal, la 41 del año 2002, que es la Ley de la autonomía del paciente; la ley autonómica del año 2000, la 21 del 2000 de 29 de diciembre. Pero tenemos el Código penal. El Código penal, que, como usted bien ha dicho, en el artículo 143... Pues, todas estas leyes no nos sirven de mucho, o bien nos sirven de poco, porque nos impiden lo que es el auxilio al suicidio, al suicidio o lo que es también llamado la «eutanasia activa».

Y es aquí donde yo pienso que el ejercicio que tendríamos que hacer todos es empatizar con estos casos que ustedes han explicado, y con otros que nos vienen a la mente, como, por ejemplo..., tendríamos que ponernos en el lugar de los padres de la niña gallega que el año pasado, pues, estaba en una situación terminal. Y que unos padres estén pidiendo que su hija..., que terminen con la agonía, con el sufrimiento de su hija, ya tiene que ser doloroso, porque para unos padres..., lo que quieren para sus hijos es lo mejor. Si unos padres están pidiendo que deje de sufrir...

Nosotros creemos que, efectivamente, esto hay que regularlo, hay que legalizarlo de alguna manera, porque es un grito de decir: «Quiero tanto a mi hijo, que lo que más le deseo es la muerte.» Así de duro debe ser. Pero también tenemos que empatizar con los que son los profesionales sanitarios, que están viendo, impotentes, como ellos ven que no hay esperanza de tratamiento, no hay esperanza de curar a aquella persona, y sin embargo no pueden hacer nada por evitar que continúe en aquella situación.

Como he dicho antes, tenemos leyes y, como usted, señor Mena, bien ha dicho, tenemos una ley aquí en el Parlament, bueno, en Cataluña, que es la ley de 29 de diciembre del año 2002, pero que hay que modificarla, porque... Ciertamente tendríamos que mirar también otras autonomías, que tienen otras y que han sido pioneras en este tema, como por ejemplo la Comunidad Autónoma de Andalucía. Andalucía tiene su propia ley, la de 8 de abril del año 2010, que va un poquito más allá de la que tenemos aquí. Posiblemente nos tendríamos que plantear que, si bien este tema se debe llevar al Congreso porque la competencia exclusiva del derecho penal la tiene el Estado..., si bien hay que llevarlo al Congreso, desde aquí también podemos hacer algo más para ir avanzando en este tema, porque es un tema que, como estoy diciendo, pienso que es algo urgente y que deberíamos abordar ya de una manera clara, para que, en fin, las personas que se encuentren en esta situación..., este sufrimiento sea menor.

Nosotros, desde Ciudadanos..., nosotros participamos del consenso mayoritario de países de nuestro entorno que regula que las personas sean ayudadas en el morir en los casos en que la enfermedad no es tratable y tiene unas consecuencias..., la consecuencia irreversible es la muerte. Y también, en nuestro programa va la defensa de la posibilidad de rechazar o interrumpir el tratamiento al soporte vital, que de alguna manera es lo que estamos hablando aquí: los cuidados paliativos para evitar el dolor, y también algo que ustedes también han nombrado, que es el testamento vital, que también es muy importante. Y nosotros nos preguntamos si el testamento vital está siendo conocido, suficientemente conocido por los ciudadanos y también por los sanitarios. Y, si no es así, creemos que una de las medidas que deberíamos tomar es la promoción de ese testamento vital, porque sinceramente yo creo, como ciudadana, que este instrumento no es suficientemente conocido.

Y una de las preguntas que quisiera hacerle precisamente va por aquí: si tiene constancia, alguno de ustedes, del número de testamentos vitales que se hacen anualmente en Cataluña. Y si ustedes creen que están suficientemente concienciados de lo que este documento significa, porque a pesar de que está en la ley del año 2000..., sí 2002... –2002... (*Veus de fons.*) Ay, perdón, 2000. A pesar de que está en ella, lo cierto es que a mí me da

la sensació de que no es suficientement conegut. I jo crec també que se debería –i uestedes me dirán si es así o no–hacer una mayor formación y mayor información sobre la normativa en vigor, tanto para los pacientes que se encuentran en situaciones similares o próximas a entrar en esta situación, como a los profesionales.

Y quisiera hacerles un par de preguntas. Yo quería saber, en estos casos dolorosos, trágicos, ¿en los hospitales, uestedes piensan, creen que hay recursos suficientes para tratar coordinadamente esta situación con otros entes..., «con otros entes» no, con otros servicios, como los psicólogos u otro tipo de profesionales? Y si no es así, pues, ¿qué tendríamos que hacer?

Y luego, por último, algo que me llama mucho la atención a que también han hecho referencia: la modificación del año pasado, de 28 de julio del año 2015, de la Ley de protección al menor, que, bueno, fue bastante flagrante, porque de pasar a decidir los padres, pasaban a decidir los profesionales, con lo cual la carga se les trasladaba a los profesionales; algo que ocurrió en el caso, como he citado antes, de la niña gallega. Entonces en los casos estos de menores, que son menores pero tienen ya o pueden tener su opinión –por ejemplo, mayores de dieciséis años–, con la cual el menor ha de dar su consentimiento, yo me pregunto –no sé si uestedes tendrían respuesta–: en este conflicto de opiniones, ¿prevalece el menor?, ¿prevalece la opinión del menor? Y si es así, si prevalece la opinión del menor frente a la de sus padres, imagino –y quisiera que uestedes me lo verificasen– que esta opinión está también asesorada por otros servicios –psicológicos u otro tipo de servicios–, porque, claro, nos podríamos encontrar con que un menor tenga un deseo contrario al de sus padres –ya puede ser el de vivir o el de no vivir en una situación así–, y que por no tener los recursos suficientes esa decisión quizá no fuese la mejor para él.

Nada más, y reitero mis felicitaciones, a uestedes, y las gracias.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. Ara, en representació del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la diputada Rosa Maria Ibarra.

Rosa Maria Ibarra Ollé

Moltes gràcies, president. Bé. En primer lloc, donar les gràcies, agrair la compareixença de l'Associació pel Dret a Morir Dignament per estar avui aquí. Donar les gràcies especialment a la senyora Alonso i també al senyor Mena, doncs, per la seva exposició, que ha estat molt clara i molt interessant.

Jo em quedo, de la seva exposició i també de la lectura de l'informe sobre l'eutanàsia i l'ajut al suïcidi del Comitè Consultiu de Bioètica de Catalunya, les reflexions sobre el valor de la vida i de la mort. Diu aquest estudi que massa sovint es banalitzava força, no?, sobretot en l'àmbit de l'oci, el tema de la mort. Es presenta la mort com una cosa molt simple, sense importància; però, en canvi, s'amaga el significat real de la mort, o, moltes vegades, com arriben les persones a aquesta situació de la mort. I, per tant, la reflexió que feia la senyora Alonso, dient: «Morir dignament és un dret humà, és un acte d'autodeterminació personal», crec que és molt important.

Moltes vegades, els partits polítics anem darrere de la societat, no?, i en les nostres..., en la presa de decisions massa sovint és així. I crec que en aquest tema ha estat així. Durant molts anys hem avançat molt en drets socials. Hem avançat en drets com el matrimoni entre les persones del mateix sexe o, fins i tot, en el tema de poder decidir si s'és mare o no se n'és; però, en canvi, en el tema de la mort, doncs, no s'ha avançat prou, no? I, per tant, crec que és molt important que generem un debat ciutadà, també, que ens faci a tots plegats reflexionar sobre quina ha de ser la regulació en aquest sentit.

Es parlava abans, en la intervenció de la companyia de Ciutadans, de la importància del testament vital. És evident. El que passa, que, com deia la senyora Alonso en la carta que ha llegit d'aquella persona, doncs, en una situació terminal, per molt que tinguem un testament vital, si després hi ha una legislació que coarta, doncs, la llibertat d'aquestes persones, o fins i tot de les persones que poden ajudar a arribar, al final de la vida, a avançar la mort, no?, de la persona, de poca cosa ens servirà. Per tant, l'important aquí és poder canviar aquesta legislació.

I a això ens ha d'ajudar el dret comparat, ens han d'ajudar, doncs, les experiències en altres països i..., com bé han anunciat, a Luxemburg, a Suïssa, a Holanda, al Quebec, a la resta del Canadà fa ben poc, en alguns estats dels Estats Units, això ja es regula

—de manera diferent, però ja es regula. I tenim una porta que sembla oberta, en el nostre país, en el tema del Tribunal Constitucional, no? Parlava el senyor Mena, en el cas d'Osca, que feia referència a la integritat física, no? I, per tant, entre el Tribunal Constitucional..., que a més a més va respectar el nostre article 20 de l'Estatut d'autonomia. Per tant, sembla que hi ha com un marc jurídic o un ambient que pot ser favorable a una determinada regulació; també del Tribunal dels Drets Humans.

Entenc, doncs, que els diputats i diputades d'aquest Parlament ens hem de fer ressò d'aquestes peticions, que no perquè siguin un 2 per cent, un 1 per cent, són menys importants. Perquè les situacions personals de cadascuna de les persones que arriben a aquesta situació és terrible, i aquells que hem viscut, d'alguna manera, doncs, aquestes situacions ho sabem ben bé. No perquè siguin més o menys són menys importants. Creiem que n'hem de fer ressò i que ho hem de traslladar en aquells àmbits legislatius que són, diguem-ne, els que poden canviar la regulació, com és en el Congrés dels Diputats.

Per tant, tornar-los a donar les gràcies per la seva intervenció.

Fer referència, també, a un tema que m'havia deixat, que és el tema de la desigualtat, que és molt important. En aquest tema també es pot generar desigualtat, perquè aquelles persones que tenen recursos sí que se'n podran anar a Suïssa o a Holanda o a un altre lloc on puguin morir dignament, i, mentre, que hi hagi persones que la seva situació econòmica, personal, no li ho ha de permetre. Per tant, hem de lluitar, també, en aquest àmbit de la desigualtat.

Agrair, doncs, per acabar, la seva intervenció, i dir-los que estem oberts a qualsevol proposta que ens vulguin fer.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. A continuació, i per part del Grup Parlamentari de Catalunya Sí que es Pot, té la paraula la diputada Marta Ribas.

Marta Ribas Frías

Gràcies, president. Bé, evidentment, també agrair-los la compareixença. La veritat és que sorprèn, no?, pensar que en tots aquests anys de Parlament de Catalunya és la segona vegada només que Dret a Morir Dignament compareix al Parlament, quan no només s'ha tractat en dues ocasions, evidentment, aquest tema, sinó moltíssimes més, des de..., si no m'han fet malament el recull, cinquena legislatura, especialment, no?, amb propostes que van començar a entrar; cinquena, sisena, setena i, després, doncs, reiteradament alguna vegada més. I, evidentment, s'ha tractat també en nombroses ocasions al Congrés dels Diputats.

Molt legítimament, en aquesta segona compareixença a la història de Dret a Morir Dignament, doncs, se'ns demana, als diputats i diputades d'aquesta cambra, que tornem a posar aquest tema damunt la taula com a prioritat i agafem el guant. I crec que també és de rebut que els diputats i diputades d'aquesta cambra també, doncs, rendim comptes, no?, de si hem fet alguna feina en aquest sentit.

Com sabeu, el Grup Parlamentari de Catalunya Sí que es Pot és nou, però dins de Catalunya Sí que es Pot hi ha gent que venim de lluny, i crec que també és legítim, no?, i és just que fem una mica de balanç, i que hi ha grups parlamentaris, hi ha formacions polítiques..., en aquest cas, evidentment, em refereixo a Iniciativa i a Esquerra Unida, però en aquest Parlament —també Esquerra Republicana— hem tret reiteradament en aquesta cambra aquest tema; l'hem presentat d'una forma o d'una altra, i també per a dur-lo al Congrés dels Diputats, i també ho hem presentat com a grups parlamentaris al Congrés dels Diputats.

I hem intentat anar obrint aquests debats, tot i que el debat no estava sempre situat a la societat; en certes èpoques sí, en certes altres no. I l'hem obert sempre amb una paret al davant que ens ha negat, no?, l'aprovació d'aquests debats.

Però també, gràcies a aquesta pressió del debat social i ciutadà i que alguns grups parlamentaris ho hem anat plantejant, s'han fet avenços, i això s'ha de reconèixer. S'han fet avenços, especialment a Catalunya amb el document de voluntats anticipades o amb la Llei d'autonomia del pacient, no?, en el seu moment. I crec que també és de justícia reconèixer que tots aquests dos avenços van ser a la sisena legislatura, que es correspon amb la primera legislatura del Govern tripartit.

Que hi ha hagut avenços a Espanya i que quan hi ha hagut avenços a Espanya en aquest sentit han estat poquíssims, comparat amb Catalunya, ha estat quan hi ha hagut majories diferents al Congrés dels Diputats. I dic això, perquè hi ha coses pendents, i que potser en aquests últims anys, doncs, algunes i alguns hem estat més pessimistes, no?, perquè trobàvem la paret molt alta. Però tenim una possibilitat que aquesta paret no hi sigui, fins i tot; no només que sigui més baixa, sinó que fins i tot no hi sigui a partir d'ara. Ens esteu demanant que traslladem coses a un congrés dels diputats que s'elegeix aquest diumenge per part de la ciutadania.

I tenim deures pendents –i tenim deures pendents–, especialment en legislació que ha de venir des de l'Estat, respecte a l'eutanàsia, respecte al suïcidi assistit, respecte, també, a la despenalització, evidentment, amb la modificació del Codi penal, i el compliment de les voluntats anticipades de la ciutadania a tot Espanya. I aquests deures, doncs, alguns ens els prenem com a compromisos en els nostres programes electorals, de cara a aquestes properes eleccions.

I tenim deures, també, a Catalunya, i a Catalunya Sí que es Pot també ens ho vam prendre com a compromís en el nostre programa electoral. I, per tant, ens agrada que vingueu a recordar-nos que hem de fer acció en el Parlament, també, en aquest sentit, perquè des d'aquí podem impulsar lleis perquè vagin cap al Congrés, podem impulsar aquesta iniciativa legislativa cap a Espanya. Però, a més, evidentment hem de vetllar perquè allò que sí que ja està regulat a Catalunya es compleixi. I en això li porto la contrària a la Isabel Alonso. Ens cal canviar les lleis, sí; però també ens cal fer complir les lleis, sí. I a Catalunya algunes no s'estan complint –no s'estan complint–, perquè no hi ha equitat territorial en el respecte a les voluntats. Perquè, depèn de a quin centre sanitari vagis a parar, se't respectaran o no se't respectaran. I això s'ha de marcar des de dalt amb voluntats polítiques del Govern. I això no és element pressupostari, és element de voluntats polítiques de compliment de la llei.

Però a més també hi ha elements pressupostaris. I s'ha de posar damunt la taula que les retallades pressupostàries en salut han afectat, i molt, avenços que s'havien fet, per exemple, en equips de PADES. I que el fet que hi hagi retallades en els equips de PADES fa que l'atenció domiciliària, també, a les persones que estan decidint morir a casa dignament d'una certa forma, no puguin fer-ho amb l'atenció que... Mirin, lamentablement ho he hagut de viure jo, fa poc, no? I és tan fàcil viure una mort dignament quan tens un equip de PADES digne que et ve a casa a atendre a aquella persona que està morint i a la família! És tan fàcil! I la llei ho permet. Però també, evidentment, hi ha retallades en els equips d'atenció des dels hospitals, en aquest sentit.

I també hi ha –i això no és pressupostari, són voluntats, no?– una manca de dades per poder també analitzar com mor la gent a Catalunya, quins efectes han tingut les retallades en aquest tipus de morts, no?, i amb la dignitat amb que acabem morint, i si es respecten o no es respecten les voluntats anticipades d'aquella poca gent que ho ha fet, eh?, d'expressar les seves voluntats anticipades.

I amb això, doncs, també aprofito per denunciar –perquè ahir ho vaig fer directament en el Departament de Salut, i avui aprofito per denunciar-ho des d'aquesta comissió– que des del febrer aquest grup parlamentari té entrada tota una bateria de preguntes a instàncies de l'Associació pel Dret a Morir Dignament respecte d'aquests temes. Que, per cert, vam entrar-les la legislatura passada, però van decaure; es va acabar la legislatura i no vam tenir resposta. I les vam tornar a entrar ara al febrer, i que encara a dia d'avui no en tenim resposta. I el termini de resposta d'una pregunta entrada al febrer, segons Reglament del Parlament, ja ha caducat. I que el Departament de Salut té una brutalitat de preguntes –només una setantena o una vuitantena– per part del nostre grup parlamentari, ja caducades en termini, pendents de ser respostes.

Entre d'altres, la bateria de preguntes que saben que vam entrar respecte a temes de com mor la gent a Catalunya en els últims anys als hospitals, a casa seva; quants equips hi ha de pal·liatius per donar resposta a temes que a Catalunya ja tenim regulats.

Bé. Ens cal canviar lleis i ens cal fer-les complir, aquelles que ja tenim en vigència. I, com els deia, des de Catalunya Sí que es Pot ens agafem el guant, ens agafem el guant de fer d'oposició i, per tant, de controlar el Govern que faci complir aquelles lleis que ja estan vigents a Catalunya, de fer les propostes pertinents perquè hi hagi els pressupostos allà on cal per poder-les fer complir, també, i de fer la iniciativa legislativa necessària i possible

des del Parlament de Catalunya per dur-la també cap al Congrés i, evidentment, traslladar-la als nostres companys que estaran de diputats i diputades al Congrés dels Diputats.

Per tant, tornarem a plantejar-ho; esperem que amb l'esperança, aquesta vegada, de no trobar parets tan altes. Si cal, ho farem acompanyats i acompanyades d'altres grups parlamentaris, i, si no, ho tornarem a fer sols, com en moltes altres ocasions ho hem fet.

I sí que volia fer una reflexió..., alguna reflexió una mica més genèrica respecte de les reflexions que han fet els compareixents. El senyor Mena explica sempre molt bé, no?, que hi ha dues vessants –un element jurídic i un element ètic– en aquest debat. Un element jurídic al qual jo no entraré perquè no sóc jurista i, evidentment, no controlo tant; però que també, per fer-nos l'autocrítica, algunes vegades no ho hem plantejat, segurament, tal com calia. I en aquest cas em refereixo a les propostes fetes per Iniciativa i Izquierda Unida al Congrés dels Diputats, que podien haver generat fins i tot una certa inseguretat en el fet de només eliminar la despenalització, no?..., la penalització en el Codi penal i no fer-ho modificant l'article i, per tant, fet que realment no hi hagi penalització per un tema que no és delictiu i no que quedi a interpretació del jutge o jutgessa pertinent en cada cas. I, per tant, em sembla..., autocrítica en aquest tema, i creiem que podríem, no?..., evidentment, ho incorporarem per a les properes propostes que puguem fer en aquest sentit.

Però hi ha un element ètic; un element ètic de fons que, com també bé han explicat, ve molt marcat per aquesta Transició no resolta encara, i que és aquest element de la no-acceptació de la laïcitat de l'Administració pública i de totes les administracions públiques, i, per tant, també de les lleis. Un tema que ens afecta el cos de les dones; un tema que ens afecta encara, i ha afectat fins fa quatre dies i continua afectant la regulació de la manera d'estimar de la gent –a qui vulguis–; un tema que afecta l'educació: la no-acceptació de la laïcitat. I un tema que afecta, evidentment, com podem decidir, no?, com morir, com morim i com deixem de morir.

Això no és un debat que estigui a la societat; vull dir, això és un debat que està resolt majoritàriament a la societat. És un debat que no han resolt els partits polítics, o que no han resolt certs partits polítics. Per tant, també tinc l'esperança... Si alguna cosa ens estem jugant amb el canvi radical del sistema de partits a Espanya, i a Catalunya, i si alguna cosa està canviant amb la caiguda del bipartidisme a Espanya, també és que comencem a ser una mica més realistes, i que allò que és normal a la societat sigui normal al Congrés dels Diputats, no? I que allò que es volia al principi de la democràcia a Espanya, de la Transició, després de l'inici de la Transició, ara, no?, es pugui finalitzar del tot, amb una segona transició com cal. I, per tant, que allò que ja no és debat a la societat, que és que la gent s'estima com vol; que les dones decidim sobre el nostre propi cos, i que hem de poder decidir com morim, i això s'ha de respectar, es converteixi en lleis que permetin que allò que és normal pugui ser legal i legítim.

En moltes coses, en molts d'aquests avenços, Catalunya ha estat motor del canvi. Ho va ser també en aquesta mateixa matèria, com ho dèiem, al document de voluntats anticipades, amb la regulació de les voluntats anticipades, i amb la Llei d'autonomia del pacient. Crec que aquesta vegada també a Catalunya podem ser motor del canvi, amb què per fi, no?, despenalitzem l'eutanàsia, regulem l'eutanàsia i el suïcidi assistit, i regulem per a tota la resta d'espanyols i espanyoles les voluntats anticipades de mort i el respecte d'aquestes voluntats anticipades, i, evidentment, que siguem molt autoexigents amb el fet que allò que aquí ja tenim regulat també ho complim i ho fem complir.

I re, gràcies, i posar-nos de nou a la vostra disposició.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. Finalment, i atès que s'han excusat els dos grups parlamentaris de la CUP i del Partit Popular, ara té la paraula el Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i ho farà a través del diputat Jordi Orobitg.

Jordi Orobitg i Solé

Moltes gràcies, senyor president. Bé, en primer lloc, agrair als dos compareixents precisament que hagin vingut avui a compartir aquest acte amb nosaltres; que ens hagin exposat els seus arguments, i ho hagin fet, en el cas de la senyora Isabel Alonso, amb la racionalitat i l'objectivitat que ho ha fet, defugint, doncs, entrar en el terreny de les emocions, que és ben lícit, és ben legítim, però crec que aquí pel que estem precisament és per promoure iniciatives legislatives que donin satisfacció a la generalitat dels ciuta-

dans, sense entrar en casuístiques molt determinades, que, evidentment, doncs, tots som persones, som sensibles, però ens hem de sostreure d'aquesta mena d'anàlisis.

Pel que fa al senyor Josep Maria Mena, doncs, evidentment sempre és un plaer escoltar-lo i, per tant, agrair..., en aquest cas agraeixo al meu grup parlamentari, doncs, que m'hagi donat l'oportunitat de compartir aquest temps amb vostès i, per tant, conèixer el seu punt de vista respecte d'aquest assumpte.

Bé, com vostès saben, Junts pel Sí és, en aquest cas, un grup parlamentari plural, que està integrat per diferents formacions polítiques; no només formacions polítiques, sinó persones que a títol independent s'han volgut sumar en aquest projecte que té a veure amb l'horitzó nacional de Catalunya, i que, per tant, també compta amb perfils ideològics diferents, el que fa que també el seu posicionament respecte d'una matèria tan sensible com aquesta, doncs, no tingui per què ser idèntic.

El que sí és cert és que ens aglutina quelcom molt important, eh?, que són els principals elements de la justícia social i de l'aplicació dels més elementals principis democràtics, entre ells tots aquells que tenen a veure amb els drets fonamentals de les persones, i estem parlant del dret a la vida i, evidentment, des d'aquesta vessant, el dret a decidir sobre aquesta, que, en tant que representa un grup plural –no ho puc dir pluralment, però sí a nivell personal–, sí que puc dir que sóc un dels sorprenentment..., d'aquesta dada sorprenentment baixa de catalans que s'han acollit a fer la seva..., a fer un document de voluntats anticipades –és a dir, formo part d'aquest 1 per cent–, en tant que crec que la legislació del nostre país sí que dona resposta, o ho intenta, en l'àmbit de les seves competències, precisament, al que persones o col·lectius com vostès vénen a demanar, no?, o a exigir: que tinguem la capacitat, en tant que som subjectes independents i conscients, d'autodeterminar-nos personalment i poder decidir en un context determinat; també en aquell en què és evident que el nostre estat o situació personal no es correspon amb el que cal entendre d'una persona que gaudeix de la plenitud dels seus drets físics i psíquics..., hi insisteixo, puguem decidir què és allò que tercers han de fer respecte del nostre cos o la nostra vida.

Dit això, vostès també han parlat, o han posat sobre la taula part del problema, de la situació que estem vivint a dia d'avui respecte a la nostra legislació, i més detalladament pel que fa a la legislació penal. Vostè, senyor Mena, ha dit que estem en un estat laic; bé, de fet, no és ben bé així. La Constitució espanyola el que diu és que l'Estat espanyol és un estat aconfessional, i jo crec que hi ha una diferència objectiva entre la terminologia. Perquè si s'hagués volgut dir que érem un «estat laic», s'hagués dit que érem «laics». I certament, també és cert que l'estat tradicionalment ha tingut una sèrie d'acords amb els representants de certes comunitats religioses que no han estat extrapolats a la generalitat d'aquestes, no? Per tant, no podem prescindir de la nostra tradició judeocristiana, no podem prescindir, doncs, d'una sèrie de relacions que en aquest cas l'Estat ha tingut al llarg del temps, i que evidentment tenen la seva influència respecte del nostre cos normatiu.

S'ha parlat d'una llarga tradició, en aquest cas, de defensa d'aquest dret, i es parla d'iniciatives, ja, que es van dur a terme en seu parlamentària l'any 1997, d'una manera, com no pot ser..., sempre que estem parlant del nostre país, d'una manera pionera i iniciària, moltes vegades enarborant o passant al davant de discussions transcendents des del punt de vista social. Però el que és cert és que, com vostès han exposat, o ha exposat la senyora Alonso en el decurs de la seva intervenció, ha passat molt de temps des de l'any 1997 i ara tenim molts referents de dret comparat que evidentment ens poden ajudar, i molt, a no haver de ser innovadors, sinó que tenim un referent clar respecte de com s'ha regulat i quines d'aquestes regulacions han funcionat o no, o s'han mostrat efectives.

Respecte de l'anàlisi detallada i molt acurada i brillant que ha fet el senyor Mena respecte a la situació legal i respecte..., bé, respecte a les diferents iniciatives parlamentàries, solucions que han proposat diferents grups, em permeto, doncs, dissentir-hi lleugerament, no? Ha fet esment d'una regulació... –o m'ho ha semblat entendre, potser m'equivoco; si és així vostè m'illustrarà–, respecte a la possibilitat de fer una modificació del Codi penal, establint un tipus penal en blanc que permetés..., bé, en aquell supòsit en què existeixi una extralimitació, no?, en aquest cas del dret a l'eutanàsia, que permetés contenir eines penals per sancionar aquestes actituds.

I des d'aquest punt de vista, potser, a mi, a títol personal... –i li ho reitero, des del meu sotmetiment al seu criteri–, entenc que probablement podria comportar una inseguretat jurídica des d'aquest punt de vista, no?, en tant que sostraiem-ho de l'àmbit d'allò que des del meu modest punt de vista hauria de ser una regulació administrativa, ho tornem a inserir en l'àmbit de la decisió penal i, per tant, en l'àmbit subjectiu de les persones que han de dur a terme un judici de valor o adoptar una resolució judicial.

Des d'aquest punt de vista, entenc que probablement..., modestament, i obert a parlar no només amb vostès, sinó amb tots els grups parlamentaris, respecte de quina és la millor iniciativa que pugui donar compliment a allò que crec que ha generat un consens –perquè jo crec que existeix, si més no en aquesta sala del Parlament, un consens generalitzat– respecte de què és..., on volem anar. I el problema és com hi hem d'anar, en tant que no comptem amb les eines per fer-ho i en tant que, malauradament, hem de seguir demanant permís per fer-ho. Entenc que és determinant sostreure aquests àmbits de decisió de tota l'esfera del dret penal i regular-ho, normativitzar-ho d'una manera molt més escèptica, que tingui a veure amb criteris o praxis clíniques i que també aquestes estiguin lògicament aïllades d'un criteri subjectiu del professional en si, no? Entenc que el millor, hi insisteixo, potser seria sostreure-ho de l'àmbit del dret penal i incorporar-ho a l'àmbit del dret administratiu.

Jo els vull felicitar i agrair alhora que hagin tingut la deferència de fer-nos arribar la seva presentació i tot el seu argumentari abans d'aquesta compareixença, en tant que ens facilita molt la feina, ens il·lustra respecte de les mancances que patim al nostre país, perquè crec que, sincerament, i ho qualifico amb aquests termes, és impresentable que només un 1 per cent de la població del nostre país s'hagi acollit a la possibilitat de fer aquesta declaració de voluntat anticipada. I entenc que és incomprendible en tant que no casa precisament amb aquesta demoscòpia que ha estat aportada respecte al consell generalitzat de respecte de la voluntat de la majoria dels catalans del que volen que passi si es troben en aquesta situació.

Per tant, és evident que vostès –jo si més no ho he interpretat així, tant de la seva compareixença com dels documents que ens han fet arribar– ens demanen actuacions en dues línies. Una que té a veure estrictament amb l'esfera de responsabilitat del Govern de Catalunya i, per tant, del control que n'exerceix el Parlament respecte no només de l'article 20 del punt 2 de l'Estatut, sinó també d'altres eines, com pot ser aquest observatori per veure com mor, com moren els catalans, la formació del personal sanitari, l'accés universal efectiu a les cures pal·liatives i la informació a la ciutadania dels drets del pacient i la promoció precisament del que deia, no?, de la declaració de voluntats anticipades.

Crec que és evident que amb aquestes xifres és indiscutible que cal treballar-hi, i des d'aquest punt de vista reitero el compromís del nostre grup parlamentari d'insistir-hi, perquè..., en tant que ja no és quelcom que se'ns demana des d'una entitat, d'una associació, i és quelcom que ve de la mateixa voluntat del Parlament que s'ha materialitzat en una norma, que és l'Estatut de Catalunya; a dia d'avui, la norma semiconstitucional, amb una llei orgànica que emana, que ha emanat precisament d'aquest Parlament. I mal servei fariem al Parlament, i mal fariem..., mal servei fariem als nostres ciutadans, si veritablement no fem tot allò que sigui possible perquè es faci realitat la seva voluntat expressada a les urnes i que es materialitzi en textos, no?

Per a la resta, oberts també a..., si és necessari, tot i que vostès saben..., algú ho ha fet, crec jo, algunes de les intervencions ha fet bastanta política. Jo crec..., tot és política –això també ho és, no?–, però crec que potser ens hem apartat una mica del que era l'objecte de la compareixença. Però jo..., saben vostès que el nostre grup parlamentari no està per anar a demanar permís a ningú, no està per anar a fer proposicions de llei a segons quines cambres, però evidentment crec que no és superflu que tot allò que pugui servir no només per contribuir a la millora del benestar dels ciutadans de Catalunya, sinó també als nostres estimats conciutadans espanyols, evidentment mereix i mereixerà sempre el nostre respecte, el nostre recolzament.

I, si parlant amb tots els grups parlamentaris i en consens amb vostès, entenem que aquesta és l'eina idònia per donar resposta a les seves necessitats i, en definitiva, a la de la gran majoria dels ciutadans, com, hi insisteixo, demoscòpicament s'ha demostrat, comptaran amb el nostre ajut per impulsar, hi insisteixo, aquestes iniciatives.

Per a la resta, doncs, com sempre, quedar al seu servei, que poden comptar amb nosaltres per a tot allò que els calgui i, en definitiva, emplaçar-nos tant nosaltres mateixos en el si d'aquesta diversitat del grup parlamentari, com estendre la mà a la resta dels grups parlamentaris, per mirar de coordinar quines són les eines que millor poden servir per assolir aquest fi, pensant també que tot allò, totes aquelles mancances que tenim a dia d'avui i que tenen a veure amb retallades, moltes vegades també s'arreglen votant favorablement pressupostos.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Ara té la paraula, per un temps màxim de cinc minuts, la presidenta de DMD Catalunya, i en acabat també tindrà cinc minuts l'exfiscal en cap, el senyor Mena; cinc minuts flexibles, eh?, vull dir, l'important és que la gent surti, doncs, amb les respostes que necessiten.

Isabel Alonso Dávila

Bé. Això dels cinc minuts flexibles fa una mica de por, però ho intentaré..., és que hi han moltes coses. Una cosa que em facilita ara les respostes..., primer, moltíssimes gràcies per les seves intervencions, que demostren que estaven informats del tema i que..., han tingut intervencions com..., per mi, han demostrat un interès en aquest tema, i això és d'agrair molt.

No sé si saben que tenim demanada també una compareixença davant de la Comissió de Salut del Parlament. Això fa que totes aquestes coses de què s'ha parlat de promoció del DVA, formació inicial i contínua del personal, conèixer com morim a Catalunya –és a dir, demanem la creació d'un observatori de la mort de Catalunya... Totes aquestes coses les plantejarem a la Comissió de Salut. Havíem fet aquesta divisió, diguem-ne, de la feina, i aquí ens volíem centrar en el tema de la despenalització de l'eutanàsia i el suïcidi assistit, perquè pensàvem que era aquest el lloc on demanar-ho.

O sigui, que no respondré, però estic pràcticament d'acord amb totes les altres coses que s'han dit. Nosaltres volem..., volia plantejar que de vegades ens arriben informacions, que s'haurien de contrastar, sobre si s'està externalitzant també el servei de PADES, i el que això significa per a la gent que treballa al PADES i per l'atenció i la formació inicial que tenen aquestes persones. O sigui, tot això ho parlarem el dia de la Comissió de Salut i ens agradarà molt comentar totes aquestes coses.

Jo el que sí que voldria dir és que nosaltres pensem que el consens social no existeix només en el tema del que tenim ara, sinó que també majoritàriament existeix un consens social respecte a la despenalització de l'eutanàsia i el suïcidi assistit, com ho demostren les estadístiques de què hem parlat, o sigui de les enquestes que s'han fet.

Volia dir, en aquest sentit, que ens els dos països més propers a nosaltres en què s'ha preguntat també a la població i que ja han despenalitzat l'eutanàsia, el recolzament augmenta. I que en aquests països en què..., en Holanda i Bèlgica, que són les dades que tinc aquí, en concret en aquesta enquesta de *The Economist*, ha augmentat..., tenen ara els índexs d'acceptació, per part de la població, més alts d'Europa... O sigui, nosaltres els tenim dels més alts, doncs –us ho havia buscat aquí–, a Bèlgica, el 86 per cent de la població hi està d'acord; a Holanda, el 81... Però volia parlar també un moment, perquè ha sortit molt, de l'estat aconfessional, estat laic, etcètera.

Bèlgica és un país també de tradició catòlica, però té una Església catòlica que s'ha mantingut amb un respectuós silenci quan s'ha produït el debat en aquest sentit, perquè té una Església catòlica que sap que és una institució important per als seus creients, però que no ha de tenir postures polítiques que intentin imposar les seves creences a tota una societat. Llavors, sabem que el rei de Bèlgica va abdicar per un dia –el dia que es va aprovar aquesta llei. Doncs, ja tenim un model. I sabem que l'Església catòlica de Bèlgica ha tingut una actitud molt respectuosa respecte a aquest. Això és el que demanem. Que nosaltres, com a societat, sabem..., que demanem una Església catòlica més europea, que no sigui tant hereva d'aquesta situació de preponderància política.

I, en aquest sentit, volia dir que el Grup Parlamentari de Junts pel Sí, que és divers, i que ja ho sabem, per la nostra part ens agradaria que ara, sense Unió i amb Esquerra Republicana i Convergència junts, la postura tan claríssima que ha tingut Esquerra sempre respecte a aquest sentit, i que nosaltres l'agraïm, fos, si és possible, la postura que accep-

tés tot el grup parlamentari. Perquè nosaltres pensem que aquest consens social i aquest argument definitiu..., que quan la societat legisla per a tothom no fa falta que tothom després agafi aquest dret, no és una obligació. Són els mateixos arguments: demanar l'eutanàsia no és una obligació, és un dret. Llavors, les persones que no vulguin demanar l'eutanàsia, evidentment, hi ha un DVA de la Conferència Episcopal que diu: «No vull que m'apliquin l'eutanàsia.» És que nosaltres estem absolutament a favor que existeixi aquest, també, model de DVA, però el que no podem consentir és això.

Jo havia apuntat moltíssimes coses per dir... S'ha parlat també –la diputada de Ciutadans– del tema dels menors, que és realment un dels temes complicats, que es pot veure el que ha passat a Holanda, com es treballa en aquests dos països... Respecte a les nostres lleis per fer el DVA se demana tenir divuit anys, però per accedir als drets dels pacients es considera una majoria, diguem-ne, d'edat possible els setze. Però sí que és un problema important i a discutir molt acuradament, igual que les persones que tenen problemes mentals.

A mi..., jo sempre el que dic –perquè jo sóc d'història; o sigui, tinc aquesta idea, una mica, social: les estadístiques, la majoria de la població...–, que aquests casos que són més complicats els hem de discutir molt bé, però hem de pensar que ara aquest problema majoritàriament afecta persones molt grans, que arriben als noranta-tres, als noranta-cinc, als noranta-sis, als cent anys, que ja no volen estar aquí, que tenen molts patiments, que no tenen una vida digna –que ells no la consideren digna–, i que aquestes persones mereixen una resposta urgent. Per això coincideixo amb el que ha dit la diputada de Ciutadans; és que aquest tema és urgent perquè està passant cada dia, i pràcticament tots ho sabem per les experiències de tipus familiar que tenim.

Llavors, sí que és molt interessant, a nivell jurídic, centrar-nos en casos molt particulars que obren vies, i jo crec que és superimportant, però a l'associació el que més ens arriba ara són persones molt grans, que vénen acompanyades dels seus fills. Podria citar una altre exemple: una senyora que estava guardant un munt de medicament per utilitzar-los ella sola, i quan els seus fills ho van veure, van venir a l'associació amb ella... Ens trobem aquests casos. Aquests són els, estadísticament, ara, més nombrosos.

I parlant del tema de la desigualtat, que ha sorgit també, està el tema d'anar a Suïssa. Una altra desigualtat que ens arriba molt: qui té un amic metge o un familiar metge normalment no passa per totes aquestes coses. Però la gent que al seu ambient proper no compta amb el suport d'un amic, un..., que estigui lligat al món de la Medicina, s'empassa uns processos molt dolorosos. Això també és un índex de desigualtat. Però quan et truca una persona que ja ha ajuntat els diners per anar a Suïssa, però que s'està plantejant..., que no sap ni ell, ni cap de les persones de la seva família una llengua estrangera, doncs, dius..., a veure, és que per la nostra banda..., aquesta sensació d'urgència.

O sigui, això s'ha de solucionar ja, estadísticament està afectant moltíssimes persones. La societat està madura per a això; llavors, si us plau, us demanem als parlamentaris..., nosaltres ja estem preparats, però poseu-vos a treballar en aquest sentit.

Ho sento perquè tenia moltes anotacions, però són cinc minuts i hi han coses que parlarem a la Comissió de Salut.

El president

Gràcies, presidenta. Eren cinc minuts, han estat vuit; jo ho he dit: eren flexibles. Però, certament –el que la diu la presidenta és cert–, si volguessin contestar més exhaustivament a totes les preguntes en necessitarien molts més, segurament el doble del temps que han tingut avui.

Té la paraula el senyor Mena.

José María Mena Álvarez

Bueno, a ver si yo hablo menos de cinco minutos para compensar. La reforma de la Ley del 2000 del Parlament de Catalunya, a la que me proponía yo antes..., tiene como objetivo fundamental que un asunto, una realidad social que no es criminológica, no tenga tratamiento criminológico, sino tratamiento sanitario; una regulación del ámbito administrativo que regula la praxis de acuerdo con la *lex artis* en el proceso de la muerte. Esa es la propuesta. Para centrarlo en modo tal, que sea de necesario cumplimiento. Creo que era la diputada de... (*Veus de fons.*) No, del Grupo Parlamentario. (*Veus de fons.*) De Sí que es Pot. Es que con los nombres nuevos me hago mucho lío, ¿eh? (*Remor de veus.*)

Bueno, pues, de lo que se trata es que no quede al albur de la apreciación subjetiva del personal sanitario correspondiente.

¿Qué pasa con el personal sanitario correspondiente? Que tiene miedo de la posible eficacia criminal..., o criminalizante –perdón– del Código penal; y es razonable, el miedo. Y luego, además, está también en el horizonte el riesgo de una objeción de conciencia encubierta. Algunos lo hacen por miedo, y otros, como el de la carta del anciano –más anciano que yo, por cierto– de Girona, que realmente no le han asistido, probablemente, porque no les ha dado la gana, porque han dicho: «Aquí se cumple.»

Y, entonces, una objeción de conciencia subrepticia, lo que está implicando es un ejercicio voluntario, ideológicamente voluntario del encarnizamiento terapéutico. Y hay que decir claramente que ese encarnizamiento terapéutico contra la voluntad del paciente tiene características de trato inhumano y degradante que está en el Código penal. De tal manera que sería conveniente que, igual que tienen miedo a no caer en el Código penal por las persecuciones del 143, también tuvieran miedo a una querrela por trato inhumano y degradante, una vez, obviamente, concluido con el fallecimiento del tratamiento del paciente, porque mientras tanto ningún pariente se va a meter con el médico.

Lo digo esto porque, en el supuesto de la pretendida levedad del 143.4 actual, hay un tema que quiero señalarles a sus señorías, y es que en los ejemplos últimos –el de Avilés y el de Zaragoza– ha habido penas de dos años, pero no porque los condenados estén de acuerdo con la condena, sino porque les ha parecido conveniente conformarse con el mal menor. Es decir: «Te pueden poner hasta seis años, ¿te aguantas con dos y normalmente no cumplirás? –Me aguanto.» Eso no es correcto, eso es una conminación a la conformidad que coloca a los profesionales de la salud y a los voluntarios que participan en una situación preocupante y grave.

Por lo tanto, yo creo que sí que estamos de acuerdo –quizá no me he explicado bien– en el tema del tipo penal en blanco. El tipo penal en blanco implica: una regulación extrapenal, sanitaria, vinculante, segura para los profesionales y segura para los pacientes. La contravención de esta regulación, que es la que implica el marco cultural y sanitario aceptable, el incumplimiento de esto es lo que tiene que estar sancionado por el derecho penal, solo en este caso. Con eso tenemos las garantías extrapenales como base normal, y la conminación penal con el exceso.

En el tema del aborto, artículo 145, es así y nadie lo ha discutido; pero es más, porque se plantea el problema de si la desigualdad de regulaciones en distintas comunidades autónomas significaría una desigualdad de los españoles ante la ley penal. Pero sus señorías conocen perfectamente que pasa lo mismo con las leyes tributarias. Hay distintas normas tributarias municipales y autonómicas, el incumplimiento de todas ellas..., de cada una, que son distintas, determina el delito tributario correspondiente y no hay ningún problema. El tipo penal en blanco, si se garantiza la esencia de la conminación penal, el resto permite la diferencia de trato entre ciudadanos distintos del Estado español y la igualdad de la conminación penal.

Por lo tanto, el tipo penal en blanco, insisto, es un cauce adecuado, civilizado y diferenciado de protección de lo que hay proteger, que es el tratamiento sanitario, de acuerdo con la voluntad legislativa de las distintas comunidades autónomas, con sus distintas y respetables diferencias culturales.

No sé si con esto les he dado la explicación.

El president

Moltes gràcies, senyor Mena. Per tant, agrair realment un altre cop a la presidenta de l'entitat i al senyor Mena les explicacions que ens han donat aquí, les respostes que ens han donat. També agrair la presència de les persones que han volgut acompanyar tant a la presidenta de l'entitat com al senyor Mena.

I queda aixecada la sessió.

La sessió s'aixeca a les dues del migdia.